

Bibliotekarz

W NUMERZE:

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW
z dnia 27 sierpnia 1966 r.
w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej.

P₅ 12

1966

**ROK XXXIII
WARSZAWA**

**CZASOPISMO WYDAWANE PRZEZ STOWARZYSZENIE BIBLIOTEKARZY POLSKICH
ORAZ BIBLIOTEKĘ PUBLICZNĄ M. ST. WARSZAWY**

T R E Ś Ć — СОДЕРЖАНИЕ — CONTENTS

Kongres Kultury Polskiej Конгресс польской культуры The Congress of the Polish Culture	
S. <i>Siekierski</i> — Kulturotwórcza rola książki	353
— Роль книги в развитии культуры — Culture-creative tasks of books	
M. <i>Gutry</i> — Twórczość dla dzieci i młodzieży	355
— Творчество для детей и для молодежи — The literature for children and youth	
Cz. <i>Koziół</i> — XXXII Sesja Rady IFLA w Hadze	357
— XXXII сессия рады МФБА в Гааге — XXXII Sension of IFLA Board in the Hague	
T. <i>Zarzębski</i> — Nowe zasady wynagradzania pracowników służby bibliotecznej 362	
— Новые принципы платы для библиотечных работников — The new principles of setting up salaries of librarians	
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1966 r. w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej	365
H. <i>Wiącek</i> — Schnellinformation — Expres informacja — Szybka informacja 372	
— Экспресс — информация — Schnellinformation — Express information — Fast information	
J. <i>Wojciechowski</i> — Specjalność — organizacja działalności bibliotecznej . 375	
— Специальность: организация библиотечной деятельности — Speciality — Organizing of the library service	
M. <i>Faber</i> — Dysproporcje i rezerwy (Problemy organizacyjne) 376	
— Диспропорции и резервы (Организационные проблемы) — Disproportions and reserves (Problems of organization)	
Przegląd piśmiennictwa Обзор литературы Reviews of books and articles	
Sprawy bibliotek i czytelnictwa w prasie (<i>eL Be</i>) 379	
Проблемы библиотек и чтения в печати Problems of libraries and reading in the press	
Kronika krajowa i zagraniczna 381	
Внутренняя и зарубежная хроника Domestic and foreign chronicle	
J. <i>Podgóreczny</i> — Kilka uwag o „Bibliotekarzu” 383	
— Несколько замечаний о „Библиотекаре” — Some remarks on „Bibliotekarz”	
Przepisy prawne 383	
Законодательство Legal regulations	

BIBLIOTEKARZ

CZASOPISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM BIBLIOTEK I CZYTELNICTWA

Nr 12

WARSZAWA

ROK XXXIII

KONGRES KULTURY POLSKIEJ

Z wielkiego dorobku obrad i dyskusji kongresowych przekazujemy krótkie sprawozdania z dwóch Komisji, których problematyka była najbliższej a nawet bezpośrednio związana z książką, czytelnictwem i bibliotekami.

KULTUROTWÓRCZA ROLA KSIĄŻKI

Obrady Komisji III rozpoczęły referaty wprowadzające: Stefana Otwinowskiego, Leona Marszałka i doc. Józefa Korpały*. Na sali zgromadziło się około 170 osób, wśród których dominowali ludzie związani zawodowo z wytwarzaniem i upowszechnianiem książki, a więc pisarze, wydawcy, księgarze i bibliotekarze. Na Kongresie bibliotekarze stanowili grupę stosunkowo liczną (ponad 30 osób) i brali bardzo żywy udział w obradach poszczególnych Komisji. W obradach Komisji zabrało głos 34 mówców, poruszając bardzo szeroki kompleks zagadnień.

Chociaż w wypowiedzi każdego dyskutanta dało się odczytać tendencje związane z jego zawodem, bardzo wielu z nich nie ograniczało się do spraw ściśle wydawniczych czy bibliotekarskich, ale poruszało daleko szerszy kontekst problemów związanych z funkcją oświatową i wychowawczą książki.

Rola i miejsce książki w procesie kształtowania się świadomości współczesnego człowieka — to problem pierwszoplanowy. Szczególnie mocno podkreślił to w swoim referacie Stefan Otwinowski kładąc duży nacisk na kształtowanie poprzez literaturę piękną zdolności do odczuwania wrażeń estetycznych u współczesnego człowieka. Książka poprzez swoje specyficzne formy i właściwości daje ogromne możliwości kształtowania wrażliwości człowieka na piękno, dobro, zło, krzywdę. Zdaniem zarówno Otwinowskiego jak i wielu innych dyskutantów książka nie tylko nie straciła swoich walorów wychowawczych, ale w okresie wzrastającego bardzo szybko poziomu oświaty ogólnej całego społeczeństwa rola jej z roku na rok wzrasta, a zasięg oddziaływania systematycznie się rozszerza. Zdaniem wielu dyskutantów telewizja czy kino nie wypiera czytelnictwa, gdyż czytelnikowi, przywykłemu do czytania, nic książki zastąpić nie może. Dla potwierdzenia tego stanowiska powoływano się na badania socjologiczne w państwach zachodnich i na naszą statystykę wydawniczą i biblioteczną.

* Referat doc. J. Korpały będzie zamieszczony w najbliższym numerze „Bibliotekarza”.

Dyskusja uwypukliła kilka bardzo istotnych spraw. Ukazała między innymi specyficzną rolę społeczną literatury, w głównej mierze literatury XIX-wiecznej, która związana była ściśle z walką o wyzwolenie narodowe i społeczne. Ideały przyświecające narodowi były ideałami najwybitniejszych utworów literatury polskiej. W tym dopatrywano się między innymi tak dużego zainteresowania czytelników współczesnych tą właśnie literaturą. Funkcja wychowawcza i kulturotwórcza literatury podkreślana była także przy konkretnych postulatach organizacyjno-wydawniczych. Zwracano uwagę na korzystne warunki, w jakich może i powinna kształtować się obecna polityka wydawnicza, kiedy nie ciąży nad nią ograniczenia komercyjne.

Cechą charakterystyczną dyskusji w Komisji III, co podkreślali ci uczestnicy Kongresu, którzy przysłuchiwali się obradom innych Komisji, była konkretność wypowiedzi jej uczestników i dążność do możliwie praktycznych wniosków i postulatów.

Naczelną troską dyskutantów stała się więc baza produkcyjna książek, a głównie sytuacja w przemyśle papierniczym i poligraficznym. Głosy w tej sprawie odznaczały się wyjątkową konkretnością i znajomością faktów. Należy podkreślić brak taniego optymizmu w tej dziedzinie. Zwrócono szczególną uwagę na konieczność rewizji niektórych założeń wydawniczych, przede wszystkim do roku 1969, dopóki w sposób zdecydowany nie polepszy się sytuacja na rynku „papierowym” i nie rozbuduje się i zmodernizuje przynajmniej w stopniu dostatecznym baza poligraficzna. Postulowano stworzenie wobec takiej sytuacji dwu planów wydawniczych: planu perspektywicznego oraz planu niezbędnych potrzeb. Jest to tym bardziej konieczne, że nawet w obecnej sytuacji wydawniczej, kiedy nasza produkcja pod względem ilości książek dorównuje wielu krajom europejskim, księgarze sygnalizują znaczne remanenty książek w swoich magazynach.

Poważne zainteresowanie wzbudziła problematyka związana z produkcją książki taniej, zwanej u nas, na wzór zachodni, książką kieszonkową. W ożywionej dyskusji wydawcy wskazali jednocześnie na konieczność przejścia od wydawnictw mających cechy warsztatu rzemieślniczego do wydawnictw przemysłowych, co może stworzyć warunki do poprawienia jakości edycji, a także walorów estetycznych naszych książek.

Nieco uwagi poświęcono także literaturze popularnonaukowej, która w dalszym ciągu cierpi na brak odpowiedniego zainteresowania zarówno ze strony twórców, producentów jak i placówek ją upowszechniających. Osiągnięcia w tym zakresie nie mogą zadowalać, wskazują jedynie na ogromne potrzeby i możliwości.

W zakresie księgarstwa postulowano przede wszystkim wzmocnienie placówek poprzez zwiększenie liczby etatów, zwłaszcza w księgarniach powiatowych, podniesienie kwalifikacji księgarzy oraz planową rozbudowę placówek księgarskich na terenach wiejskich. Domagano się szerszego udziału księgarzy w planowaniu wydawniczym, a w szczególności w ustalaniu nakładów.

Problemy bibliotekarstwa podniesione w dyskusji pokrywały się w zasadzie z problemami podnoszonymi na wielu konferencjach i seminariach bibliotekarskich oraz w pismach zawodowych. Nie sposób ich więc omówić w tak skrótowym sprawozdaniu. Ograniczę się jedynie do wyliczenia tych, które znalazły w dyskusji najpełniejszy wyraz.

Na bibliotekarstwie współczesnym, szczególnie na bibliotekarstwie naukowym ciąży koncepcja biblioteki XIX-wiecznej, biblioteki skarbnicy czy magazynu myśli ludzkiej, a nie ośrodka upowszechniającego tę myśl. Książka biblioteczna winna być czynnikiem kulturotwórczym, a nie wartością samą w sobie. Biblioteka powinna służyć czytelnikowi, powinna nie tylko zaspokajać potrzeby istniejące, ale poprzez różne formy działalności bibliotecznej rozbudzać je i rozszerzać.

W dalszym ciągu konieczna jest trwała i systematyczna walka o autorytet biblioteki i bibliotekarza w środowisku. Rozwój oświaty, szkolnictwa, a zwłaszcza nauczania zaocznego, stawia przed bibliotekami nowe zadania zaspokajania potrzeb uczącej się młodzieży — przede wszystkim tej uczącej się z dala od centrów kulturalnych. W tym celu konieczne jest opracowanie i zrealizowanie jednolitej polityki w zakresie kompletowania i uzupełniania zbiorów we wszystkich bibliotekach w kraju. Postulowano, aby zostały wreszcie uporządkowane zagadnienia prawne działalności bibliotek. Przedmiotem troski wielu mówców była sytuacja lokalowa bibliotek i braku jaśniejszych perspektyw w tym zakresie. Postulowano, aby czynniki rządowe bardziej wnikliwie zainteresowały się tymi problemami. Wskazywano między innymi na niepokojące przedłużanie się terminów budowy Biblioteki Narodowej.

STANISŁAW SIEKIERSKI

Warszawa

Instytut Książki i Czytelnictwa

TWÓRCZOŚĆ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Komisja VI Kongresu Kultury była poświęcona twórczości dla dzieci i młodzieży. W skład Sekcji wchodził pisarze, muzycy, reżyserzy oraz przedstawiciele nauczycieli, bibliotekarzy, redaktorów wydawnictw, audycji telewizyjnych i radiowych, organizacji młodzieży (ZHP, ZMP, ZMW).

Brakowało wśród uczestników Sekcji artystów i teoretyków wychowania estetycznego.

Obrady zagał przewodniczący Komisji VI, Wojciech Zukrowski, podkreślając walory wychowawcze współczesnej twórczości dla dzieci i szacunek dla przeszłości, podziw dla postępu wiedzy, poważny stosunek do pracy i wysoki poziom estetyczny. Zdaniem prelegenta model nowego człowieka na miarę naszych czasów młodzież wypracuje sama.

Głównym referentem była Wanda Żółkiewska, która przedstawiła sytuację twórczości (i twórców) dla dzieci i młodzieży, zajmując stanowisko krytyczne uzasadnione faktami i cyframi.

Twórczości dla dzieci nie dostrzegają ani władze, ani społeczeństwo (krytyka).

Nagrody za twórczość dla dzieci zostały zlikwidowane, Teatr Rozmaitości w Krakowie zmienił swój charakter, Teatr Klasyczny w Warszawie tylko sporadycznie wystawia sztuki dla dzieci. Nie lepiej dzieje się z filmem. Nakłady książek nie pokrywają potrzeb. Żółkiewska, pragnąc zainteresować twórców twórczością dla dzieci i podnieść jej rangę, przedstawiła następujące wnioski:

1. Przywrócenia nagrody w zakresie twórczości dla dzieci i młodzieży.
2. Ustanowienie w dziale nagród państwowych specjalnych nagród za twórczość dla dzieci i młodzieży. Powołanie Komisji złożonej ze znawców danej dziedziny twórczości.
3. Utworzenie czasopisma poświęconego twórczości dla dzieci i młodzieży w oparciu o czynniki oświatowe, pedagogiczne i artystyczne.
4. Założenie w Warszawie specjalnego teatru dla dzieci oraz reaktywowanie krakowskiego Teatru Rozmaitości zachowując jego dawne zadania w stosunku do widowni dziecięco-młodzieżowej.
5. Utworzenie zespołu filmowego realizującego filmy dla dzieci i młodzieży.
6. Nawiązanie trwałego kontaktu z międzynarodowymi instytucjami i stowarzyszeniami zainteresowanymi twórczością dla dzieci.

Uzupełnieniem referatu Wandy Zółkiewskiej była wypowiedź przedstawicielki świata muzycznego, która podsumowała dorobek z tego zakresu i przedstawiła trudności i braki w pracy nad umuzykalnianiem.

W dyskusji zabierało głos dwadzieścia kilka osób. Najżywiej wystąpił zespół muzyczny, którego członkowie z troską mówili o niedostatecznej ilości koncertów i niskim ich poziomie, pomijaniu w historii sztuki wiadomości z dziedziny muzyki, braku literatury muzycznej, przestarzałych śpiewników itd. W zakresie sprzętu muzycznego jesteśmy zapóźnieni co najmniej 15 lat, produkuje się złe radia, telewizory i adaptory, które zniekształcają dźwięk. Polityka nagrań jest niewłaściwa, elementy folkloru nie są wykorzystane.

Rewelacją była obrona współczesnej muzyki rozrywkowej. Trzeba bowiem próbować różnych dróg umuzykalnienia, rozśpiewania młodzieży, zaspokajając jej upodobania przy zachowaniu umiaru.

Drugą liczną grupę stanowili przedstawiciele teatrów, w większości kukielkowych. Wszyscy reżyserzy dopominali się o nowy repertuar, lalkierzy postulowali stworzenie specjalnej uczelni dla aktorów teatrów kukielkowych. Dyrekcja Teatru Rozmaitości w Krakowie wystąpiła z kontrowersyjnym wnioskiem zachowania tego teatru z repertuarem „mieszanym”. Każdy teatr może w swym planie pracy uwzględnić również sztuki dla dzieci i młodzieży, czego dowodem jest Teatr Narodowy w Warszawie, który inaugurował sezon ubiegły sztuką Brzechwy.

Kilka osób zabierało głos w sprawie audycji radiowych i telewizyjnych. Nauczyciele domagali się wzmoczenia tematyki dopomagającej w pracy szkolnej. Zwrócili uwagę na uczenie dzieci odbioru i wyboru audycji.

Brak jest filmów dla dzieci uwzględniających potrzeby najmłodszych odbiorców. Jest natomiast nadmiar filmów kreskowych i kukielkowych z uszczerbkiem dla filmów z żywymi aktorami. Proponowano stworzenie zespołu, specjalizującego się w filmach dla dzieci. Podniesiono również sprawę zorganizowania przeglądu filmów fabularnych dla dzieci.

Ciekawe głosy padły w sprawie niewłaściwych podręczników historii („odhumanizowanie historii”) oraz konieczności zrewidowania lektur szkolnych. Recepcja niektórych książek klasycznych jest zaskakująca.

O brakach treściowych w literaturze dla dzieci mówili bibliotekarze, o braku repertuaru — reżyserzy, przedstawiciele radia i telewizji, o braku nowych tekstów piosenek — muzycy.

Niestety, za mało było na zebraniu literatów i nie wiadomo, czy głosy dyskutantów nie będą głosami wołającymi na puszczy.

Zarówno referentka jak i dyskutanci stwierdzali brak krytyki (książek, filmów i audycji dla dzieci). Tylko 10% książek wydanych jest recenzowanych. Instytut Badań Literackich — literaturą dla dzieci się nie zajmuje, w ostatnim Roczniku Literackim nie ma ani jednego artykułu o książkach dla dzieci.

Brak metodologii badań nad sztuką dla dzieci.

W zakresie upowszechnienia są poważne braki. Nauczyciele i bibliotekarze upominali się o większe nakłady, o lepsze zaopatrzenie księgarń powiatowych, o zaspokojenie potrzeb czytelnicych dzieci wiejskich. Książki zastrzeżone dla szkół powinny być również dostarczane bibliotekom publicznym.

Podkreślone zostało niepełne wykorzystanie bibliotek szkolnych, które są zamknięte nieraz na przeszło trzy miesiące, udostępniane tylko w godzinach pracy szkolnej (w praktyce na przerwach). Bogate księgozbiory tych bibliotek są unieruchomione na czas ferii, nie wykorzystane do obsługi kolonii i obozów.

Wyłynęła również konieczność zajęcia się czytelnictwem młodzieży (powyżej 15 lat) i utworzenia dla niej (w większych miastach) specjalnych czytelni. Brak takich czytelni paraliżuje pracę zarówno bibliotek naukowych — jak i czytelni dla dzieci, młodzież zajmuje ich miejsce w poszukiwaniu potrzebnych materiałów.

Najsłabiej w obradach Komisji wypadła plastyka. Jedyne głos przypadkowego uczestnika stwierdził dorobek naszych grafików i pozytywną ocenę ich prac w kraju i za granicą. Nie było mowy o szerzeniu kultury plastycznej wśród dzieci i młodzieży przez wystawy, wycieczki do miejsc zabytkowych, nie poruszono sprawy estetyki na „co dzień” w domu, szkole, produkcji zabawek itd.

Przedstawiciele organizacji młodzieżowych referowali „akcje” i współpracę z plastykami i muzykami oraz wysiłki i osiągnięcia w dziedzinie upowszechnienia kultury.

Zetknięcie się twórców różnych dziedzin sztuki z przedstawicielami jej upowszechnienia było celowe i ciekawe. Szkoda tylko, że nie wszystkie reprezentowane w Komisji zespoły były zorganizowane i do uczestnictwa w pracach przygotowane.

MARIA GUTRY
Ministerstwo Kultury i Sztuki
Warszawa

CZESŁAW KOZIOŁ

Wicedyr. Dep. Pracy KO i Bibliotek
Min. Kultury i Sztuki
Warszawa

XXXII SESJA RADY IFLA W HADZE

11—17 września 1966

Staromodne wnętrza wielkiego nadmorskiego hotelu Kurhaus w Hadze (Scheveningen), w którym obradowała XXXII Sesja Rady Generalnej Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Bibliotekarzy rozbrzmiewały bardzo nowoczesną problematyką — głównym bowiem akcentem obrad były zadania i możliwości bibliotek w erze elektroniki, komputeryzacji i automatyzacji, w okresie „eksplozji wiedzy” czy „eksplozji informacji”. Nowoczesne były też akcesoria narad plenarnych: 5 kabin tłumaczy i słuchawki dla 300 osób, umożliwiające wysłuchiwanie obrad w języku angielskim, francuskim, holenderskim, niemieckim i rosyjskim. Nowoczesna wreszcie była szybkość i sprawność, z jaką holenderski sekretariat Sesji dostarczał uczestnikom powielanych tekstów przemówień, programów, rezolucji itd. — nie tracąc przy tym pośpiechu dostojnych cech „holenderskiej flegmy” czyli śpiesząc się powoli, jak to nakazywała łacińska maksyma na długo przed zaleceniami prakseologów.

W dziejach zjazdów IFLA Haga zajmuje już pamiętne miejsce. Tu bowiem odbyła się XII Sesja w Pałacu Pokoju, w lipcu 1939 r., już w posepnym przeczuciu nadchodzącej katastrofy wojennej. Przypominano to w przemówieniach zagajających XXXII Sesję. Cytowano zdania, które wypowiedział wówczas przewodniczący IFLA Marceli Godet, wzywając do pracy nad kulturą wzajemnych uczuć, do humanizacji człowieka, podkreślając rolę bibliotekarzy w przechowywaniu i przekazywaniu dorobku kulturalnego.

Duch pokojowej współpracy międzynarodowej jeszcze wyraźniej niż w latach ubiegłych przejawiał się w atmosferze i treści tegorocznych obrad, w stylu i nastrojach częstych kontaktów towarzyskich. Widma zimnowojenne, które jeszcze straszą, choćby po kątach, na naszych sesjach, przyczaiły się jakoś. Mówiono o sprawach wspólnych, przemilczano konfliktowe. Może to i słuszna metoda — choć błogość tych koegzystencjonalnych nastrojów zakłóca natrętna myśl o bombach lecących na Wietnam.

Sesja była bardzo liczna, ponad 330 uczestników. Słuchawek nie zabrakło, bo wśród bibliotekarzy jest wielu poliglotów. Ale liczebność zjazdu zaczyna być poważnym problemem dla gospodarzy, zwłaszcza w organizowaniu programu towarzyskiego. Przypomnijmy, że na sesję w Warszawie przybyło 79 gości z zagranicy — w Hadze było ich już ponad 300. Holendrzy znakomicie wywiązali się z trudnej roli gospodarzy tak licznego zgromadzenia — oni zresztą pierwsi pomyśleli o jakichś restrykcjach w dopuszczaniu do uczestnictwa w sesjach wprowadzając obowiązek notyfikowania uczestników przez stowarzyszenia członkowskie.

Liczebność delegacji przeważnie, ale nie we wszystkich przypadkach, wykazywała prostą zależność od liczebności stowarzyszeń, czy zamożności i odległości kraju — co widać z następujących przykładów: USA — 39, ZSRR — 28, W. Brytania — 34, NRF — 27, Francja — 22, Belgia — 20, Czechosłowacja — 19(!), Włochy — 14, Węgry — 11(!), Jugosławia — 8, Kanada — 8, Japonia — 5, Polska — 3(!). Znaczną większość licznych delegacji, także z krajów socjalistycznych, stanowią osoby przybywające na własny koszt — koszty te jednak w przeciwieństwie do naszych „drenażowych” cen wycieczek zagranicznych — nie przerastają możliwości finansowych wysoko kwalifikowanych bibliotekarzy. Np. koledzy radziecy płacili za 3-tygodniową wycieczkę (sesja oraz zwiedzanie Holandii, z przejazdem samolotem) niewiele ponad 400 rubli.

Głównym problemem tegorocznych zebrań plenarnych był stosunek bibliotek i ośrodków dokumentacji. Problem naświetliły na wstępie cztery referaty: Z punktu widzenia zachodnioeuropejskiego (dr H. Liebaers, dyrektor Biblioteki Królewskiej w Brukseli), Socjalistycznego (I. P. Kondakow, dyrektor Biblioteki im. Lenina w Moskwie), Amerykańskiego (F. E. Mohrhardt, dyrektor Centralnej Biblioteki Rolniczej USA i prof. A. L. C. Vincentini, dyrektor bibliotek uniwersyteckich w mieście Brasilia).

Dr Liebaers, wywodząc początki dokumentacji od założenia w 1895 r. przez P. Otlea i H. Lafontaine'a Instytutu Bibliograficznego próbował zarysować trwające do naszych czasów różnice między działalnością dokumentalistów, związanych z potrzebami nauk przyrodniczych, i bibliotekarzy — przeważnie humanistów; mówił o postępującym od lat zacieśnianiu współpracy, o oddziaływaniu dokumentalistów na sposób myślenia bibliotekarzy, którzy muszą przejąć wiele doświadczeń od nowoczesnych techników i lingwistów. A dokumentaliści nie mogą obejść się bez bibliotekarzy, bo nie ma dokumentacji bez dokumentów. Rozwój wypadków prowadzi do coraz większego zbliżenia obu rodzajów działalności — bibliotecznej i dokumentacyjnej, w przyszłości powinno więc dojść do połączenia IFLA i FID. Proces zjednoczenia dokonał się już w UNESCO — gdzie istniał w departamencie kultury wydział bibliotek, a w departamencie nauk przyrodniczych wydział dokumentacji. Obecnie sprawy bibliotek, dokumentacji i archiwów znalazły się w nowym wspólnym departamencie informacji.

W związku z tym dodam, że na końcowym zebraniu plenarnym uchwalono rezolucję, wyrażającą zadowolenie z tej reformy, lecz domagającą się zachowania wyrazu „biblioteki” w nazwie nowego departamentu, gdyż jego pominięcie może źle wpłynąć na stosunek rządów niektórych państw członkowskich do spraw bibliotek.

I. P. Kondakow przeciwstawiał się zacieraniu różnic między dokumentacją a bibliotekami, gdyż zawęży to i obniży społeczną rolę tych ostatnich, ich ważną i niezastąpioną funkcję wychowawczą. Instytucje dokumentacyjne analizują źródła informacji stwarzając bazę do udzielania szybkich konkretnych odpowiedzi na zapytania specjalistów, uprawiają „faktografię”, nie bibliografię. Zadania bibliotek jako zorganizowanych zbiorów źródeł informacji są znacznie szersze, choć biblioteki zainteresowane są również rozwojem teorii informacji, odgrywają znaczną rolę w działalności informacyjnej i dokumentacyjnej oraz pragną dalszego ulepszenia współpracy z ośrodkami dokumentacji. Autor sugeruje kontynuowanie studiów nad tym problemem i opracowanie przez sekcję bibliotek specjalnych i komisję bibliografii IFLA szerokiego wieloletniego programu międzynarodowej współpracy bibliotekarzy i dokumentalistów.

Oba głosy amerykańskie — ze Stanów Zjednoczonych i z Brazylii — akcentowały przede wszystkim praktyczne możliwości współpracy, podobieństwo zadań, potrzebę lepszego zacieśnienia współpracy. Wielkie biblioteki centralne w Stanach Zjednoczonych — jak rolnicza (National Agriculture Library) i medyczna (National Library of Medicine) — są jednocześnie centralnymi ośrodkami informacji w swoich dziedzinach. W obu krajach duży nacisk kładzie się na wspólne szkolenie bibliotekarzy i dokumentalistów, upatrując w tym najpewniejszą drogę do dalszego zacieśniania współpracy.

W dyskusji przeważały głosy za zacieśnieniem współpracy, zacieraniem sztucznie wyolbrzymionych różnic między obu dziedzinami działalności, mającymi wspólne podłoże i wspólne cele. Przewodniczący dowcipnie postulował wyszukanie jakiejś wspólnej nazwy, która by nie sugerowała podporządkowania dokumentacji bibliotekom ani odwrotnie. Dyskusja trwa. Między IFLA a sesją FID w dniu 19.IX. miało nastąpić wspólne zebranie przedstawicieli obu federacji. O jego wynikach jeszcze nic nie wiem.

Biblioteki nasze zawierają ogromną ilość informacji pilnie potrzebnych społeczeństwu — mówił przewodniczący IFLA Sir Frank Francis w swym zagajeniu obrad — ale metody, jakimi zdobywamy te informacje, są ogromnie przestarzałe, wprost śmiesznie już niestosowne. Dlatego na ogół wykorzystanie zawartości naszych bibliotek jest nieproporcjonalnie małe w zestawieniu z istniejącymi możliwościami.

Przykładem wykorzystywania nowych możliwości „wieku elektroniki” dla przyspieszenia i ulepszenia informacji bibliograficznej, który przedstawił w swym referacie przed bardzo licznym audytorium na sekcji bibliotek narodowych i uniwersyteckich prof. dr Kurt Köster, dyrektor Deutsche Bibliothek we Frankfurcie n/M, jest sporządzanie niemieckiej bibliografii narodowej przy użyciu komputera (Datenverarbeitungsanlage IBM 1460) i maszyny drukarskiej do składania typu Linoquick (6-c), sterowanej przy pomocy perforowanej taśmy. Zastosowanie tych urządzeń (zainstalowanych w Instytucie Dokumentacji — Ośrodek Dokumentacji Mechanicznej we Frankfurcie n/M i wykorzystywanych nie tylko przez bibliotekę) od 1 stycznia 1966 r. pozwoliło bez zwiększenia personelu wyrównać zaległości i wydać terminowo w ciągu I półroczu 1966 r. 38 zeszytów tygodniowych serii A (książki w handlu księgarskim), 19 zeszytów serii B (wydawnictwa poza handlem księgarskim), zeszyty kwartalnej bibliografii map, 6 indeksów miesięcznych i 2 indeksy kwortalne do serii A (indeks alfabetyczny autorski, indeks wyrazów głównych i indeks przedmiotowy). Zastosowanie urządzeń elektronicznych pozwoliło przygotować indeksy i kumulowane spisy równocześnie z zakończeniem półroczu. Zastosowany system pozwoliłby sporządzić z łatwością jeszcze inne indeksy i kumulacje. Komputer pracuje z szybkością do 1000 znaków na sekundę na taśmie magnetycznej. Przy przenoszeniu tych znaków na taśmę perforowaną, potrzebną do sterowania maszyny zecerkiej, osiąga się szybkość 150 znaków na sekundę. Maszyna składa tylko 5 znaków na sekundę (zecer 2—3). To „wąskie gardło” produkcji bibliografii będzie usunięte przez zastosowanie maszyny do składania sterowanej wprost przez taśmę magnetyczną. Maszynę taką demonstrowano już na targach w Hanowerze w 1966 r.

Nie podano kalkulacji finansowej całej operacji — tylko argument, że dla osiągnięcia takich wyników pod względem tempa i sprawności publikowania bibliografii trzeba by podwoić liczbę personelu fachowego i pomocniczego (co nie było możliwe) i stale ją zwiększać w związku ze wzrostem produkcji wydawniczej.

Doświadczenia frankfurckie nie są pierwsze w tej dziedzinie. W r. ub. relacjonowano doświadczenia uniwersytetu w Bonn. Przy użyciu komputera sporządzany jest Index Medicus (bibliografia zawartości czasopism lekarskich) w Stanach Zjednoczonych (można go otrzymać także w formie zakodowanej taśmy magnetycznej, umożliwiającej automatyczne sporządzanie różnorakich zestawień tematycznych) oraz Chemical Abstracts. Postępująco zwiększa inwazja komputerów także w dziedzinie bibliografii i informacji. Nie grozi ona jednak zagładą specjalistów bibliografów. Przeciwnie, z wielokrotni i udoskonali efekty ich pracy, uwolni od nudnych, żmudnych i pracochłonnych czynności segregowania i selekcjonowania danych. Maszyna robi to dokładniej i nieporównanie szybciej.

Trzecim tematem obrad, który wzbudził szczególne zainteresowanie ogółu, był przedstawiony na specjalnym, bardzo licznym zebraniu program „późniejszego katalogowania” (shared cataloging) realizowany przez Bibliotekę Kongresu St. Zjednoczonych — na podstawie uchwalonej w 1965 r. ustawy o wyższym wykształceniu, która zapewniła Bibliotece Kongresu środki na zaopatrywanie kraju w literaturę naukową całego świata, przydatną do badań naukowych i na szybką informację o nabytych publikacjach. W związku z tym podjęto próbę uzyskania opisów bibliograficznych bieżącej produkcji literatury naukowej z krajów opracowujących poprawnie swe bibliografie narodowe, jeszcze przed opublikowaniem tych bibliografii — i sprowadzania drogą lotniczą tych nowych książek do Biblioteki Kongresu. Rozpoczęto już współpracę w tym zakresie z W. Brytanią, Francją, NRF, Austrią, Norwegią, Brazylią — w toku są pertraktacje o rozszerzenie kręgu krajów współdziałających, m.in. o kraje Europy Wschodniej. Projekt ten — jak to podkreślił w dyskusji dyrektor Biblioteki im. Lenina P. Kondakow — wymaga jeszcze szczegółowego zbadania z punktu widzenia wzajemnych korzyści wszystkich stron uczestniczących w jego realizacji.

Projekt otwiera szerokie perspektywy współpracy międzynarodowej — zdaniem przewodniczącego Federacji może doprowadzić do ogromnej obniżki kosztów katalogowania w skali światowej, przyspieszenia kontroli bibliograficznej światowej produkcji wydawniczej, wyzwolenia wielkiej rezerwy siły roboczej w bibliotekach, przeznaczanej obecnie na prace katalogowe, dublowane w poszczególnych krajach. Zaoszczędzone siły i czas będzie można poświęcić najważniejszym zadaniom: sprawniejszemu przekazywaniu informacji użytkownikom. W przyszłości, może niedalekiej, przewiduje się przekazywanie tych wspólnie opracowanych katalogów piśmiennictwa światowego również w postaci czytelnej dla maszyn elektronowych.

Praktyczny pokaz zastosowania zdobyczy techniki w służbie dla czytelnika dało zwiedzenie słynnej biblioteki Wyższej Szkoły Technicznej w Delft*).

Nie podejmuję się zrelacjonowania przebiegu i wyników 5-dniowych obrad w kilkunastu sekcjach, podsekcjach i komitetach Federacji, tych zwłaszcza, które znam tylko z lakonicznej zazwyczaj rezolucji czy króciutkiego sprawozdania złożonego na ostatnim posiedzeniu plenarnym.

Ograniczę się tylko do relacji z prac poznanych przez osobiste uczestnictwo.

Komitet Statystyki odbył jeszcze przed rozpoczęciem obrad Sesji, w niedzielę 10 września, wielogodzinne posiedzenie poświęcone przedyskutowaniu materiałów przygotowanych na odbytej w maju tygodniowej konferencji przedstawicieli IFLA i ISO (Międzynarodowa Organizacja Normalizacyjna). Prace te zmierzają do usprawnienia międzynarodowej statystyki bibliotecznej, ustalenia podstawowych definicji i jednolitej terminologii, uzgodnienia jednolitego formularza statystycznego, w oparciu o dotychczasowe formularze UNESCO, by zapewnić porównywalność danych. Niestety, w konferencji majowej uczestniczyli wyłącznie przedstawiciele krajów zachodnich (13 osób), a Jugosłowianin, p. M. Babić reprezentował departament statystyczny UNESCO, w którym od lat pracuje. Szczegółowe sprawozdanie z konferencji majowej rozesłano zainteresowanym członkom Komitetu Statystyki i sfederowanym organizacjom — otrzymano obszerne uwagi tylko z Czechosłowacji i Węgier, krótkie z Polski i z Wielkiej Brytanii (ASLIB). Podstawowym materiałem narady Komitetu były te sprawozdania i uwagi. Dyskutowano projekt klasyfikacji bibliotek oraz definicji stosowanych dla celów statystyki bibliotecznej. M.in. proponuje się następujące poważne zmiany: obliczanie zbiorów druków w metrach bieżących pól, rocznego przybytku w liczbie tytułów, podawanie liczby odwiedzin,

*) Zob. *Bibliotekarz* 1965 nr 6 — I. Urbańczyk

a nie liczby wypożyczeń, uzupełnianie międzynarodowej statystyki bibliotecznej danymi o liczbie mieszkańców i poziomie ich wykształcenia. Przyjęto kilkanaście poprawek do proponowanych uprzednio sformułowań. Materiały z obu narad otrzyma UNESCO — do dalszych dyskusji. Przedstawiciel UNESCO przewiduje zakończenie prac nad ujednoczeniem statystyki bibliotecznej w ciągu 4 lat. W obecnym stadium dyskusji nie wydaje się słuszne wysnuwanie jakichś wiążących wniosków do zreformowania naszej krajowej statystyki bibliotecznej, ale przy zamierzonych pracach nad ujednoczeniem statystyki międzyresortowej warto mieć na uwadze tamte międzynarodowe projekty.

Sekcja bibliotek powszechnych wspólnie z podsekcją bibliotek dziecięcych dyskutowała nad zagadnieniem norm dla bibliotek powszechnych. Referat zagajający opracował sekretarz sekcji p. J. Torfs, bibliotekarz z Mechelen (Belgia). Nadto przedstawiono wyniki ankiety dotyczącej zaopatrzenia w książki, zebrane z 51 bibliotek w 16 krajach (w tym z Polski — Nysa, Ostrów Wlkp., Toruń). Rozprowadzono też przed zabraniem kopii norm opracowanych przed 10 laty przez sekcję pod kierownictwem p. L. McColvina*).

Dyskusja skupiła się nad problemem norm ilościowych i jakościowych, nad potrzebą i możliwością ustanowienia norm międzynarodowych, które dla jednych krajów będą za niskie, dla innych długo jeszcze nieosiągalne. Nie analizowano zestawienia wyników ankiety — nie wszystkie dane są w nim porównywalne — np. wydatki na książki, podane w walutach poszczególnych krajów — i bez wzmianki o cenach książek. Z danych porównywalnych można odczytać ogromne rozpiętości w zaopatrzeniu w książkę (od 4,9 wol. na mieszkańca w 16-tysięcznym Härnösand w Szwecji do 0,3 wol. na mieszkańca w Nevilly s/Seine, 66-tysięcznym mieście francuskim). Podobnie liczba wypożyczeń na mieszkańca od 19 w Swindon (Anglia, 98 tys. mieszkańców) do 0,9 w Mediolanie (ponad półtora miliona mieszkańców) i 1,5 w tymże Nevilly s/Seine. Wskaźniki z Polski należą do średnich — w liczbie wypożyczeń nawet sięgają powyżej średnich.

Postanowiono kontynuować prace nad normami. Nadto do programu przyszłorocznego (sesja w Kanadzie) włączono dalsze rozważania nad ustawodawstwem bibliotecznym na wybranych przykładach, oraz zagadnienia rozwoju i sytuacji bibliotek szkolnych.

Pracowita jak zawsze podsekcja bibliotek dziecięcych wykazuje: wydanie 2. części pracy zbiorowej „Library Service to Children”, przygotowanie bibliografii z zakresu bibliotekarstwa dziecięcego, bibliografii zbiorów bajek i legend ludowych.

Podsekacja bibliotek szpitalnych realizuje pilnie swój konkretny program: Opracowano na podstawie kwestionariusza informację o sytuacji bibliotek szpitalnych dla chorych w 14 krajach (M. E. Going z Kent County Library) oraz informację o normach dla bibliotek szpitalnych w W. Brytanii (M. J. Lewis ze Szkoły Bibliotekarskiej przy North-Western Polytechnic w Londynie, sekretarz podsekcji), urządzono wystawę literatury i pomocy dla chorych czytelników, gdzie pokazano też szwedzki zmotoryzowany wózek do książek dla chorych. Przygotowuje się wyciąg z norm dla bibliotek szpitalnych w różnych krajach, różnojęzyczną bibliografię książek dla chorych, bibliografię literatury z zakresu bibliotek szpitalnych, podręcznik dla bibliotek szpitalnych.

Sekcja i obie podsekcje poparły rezolucję angielskiej Library Association zgłoszoną na plenum sekcji — domagającą się „grzecznie lecz stanowczo” wprowadzenia przedstawiciela sekcji bibliotek powszechnych do Biura Wykonawczego (Prezydium) Federacji. Przypomina to nasze rodzime konflikty w łonie Stowarzyszenia, chyba już szczęśliwie zażegnane.

*) Zob. mój artykuł o sprawach bibliotek powszechnych w IFLA — *Bibliotekarz* 1956 nr 12 — i memorandum o normach ogłoszone w *Libri* vol. 8 1958.

Rzecz można, że Federacja nasza, choć wzrasta w siły, nie jest na burzliwych falach współczesnych przemian okrętem żeglującym pewnie i spokojnie w wyrażnie określonym kierunku — miotana jest sprzecznościami wewnętrznymi (nie natury personalnej, ale wynikającymi z istotnych różnic zadań i metod pracy różnych typów bibliotek), i narastającą konkurencją dokumentalistów, którzy stanowią armię „bardziej zmotoryzowaną” pozbawioną skupień wyrosłych z bogatej tradycji — i zakorzenionej rutyny zawodowej bibliotekarzy; i wreszcie obawą o utrzymanie roli książki i biblioteki w świecie opanowanym przez zmechanizowane środki masowego przekazu. A najpoważniejszym chyba zmartwieniem naszym jest, czy powinien być, brak ugruntowanych podstaw teoretycznych, niedorozwój bibliotekoznawstwa jako dyscypliny naukowej, brak zorganizowanych powiązań z dyscyplinami pokrewnymi. Mówił o tym memoriał dra J. Boldiša, dyrektora Biblioteki Centralnej Słowackiej Akademii Nauk w sprawie powołania komisji teorii bibliotekonomii — nawiązał do tego memoriału i podkreślił mocno jego słuszność przedstawiciel UNESCO Argentynczyk p. Penna, mówiąc na spotkaniu z bibliotekarzami krajów socjalistycznych o kryzysie intelektualnym bibliotekarstwa, o potrzebie wypracowania naukowej metody planowania rozwoju kulturalnego i konieczności wykorzystania doświadczeń krajów socjalistycznych w kształtowaniu tej teorii i opartej o nią praktyki.

Zachętę ze strony przedstawiciela UNESCO do obfiteszego wykorzystywania doświadczeń krajów socjalistycznych, przedstawiania ich w publikacjach wydawanych i popieranym przez UNESCO witamy z uznaniem. Powinniśmy ją podjąć i oficjelij zasilać publikacje zagraniczne naszymi głosami w powszechnej dyskusji nad udziałem książki i bibliotek w budowie świata kultury, pokoju i przyjaźni między ludźmi i między narodami.

Zakończę tę relację — przydługą chyba jak na łamy „Bibliotekarza”, a przykrótką wobec mnóstwa godnych omówienia spraw — wiadomością o owacyjnej reelekcji na nową kadencję dotychczasowego Przewodniczącego Federacji. Sir Frank Francis, dyrektor British Museum, zdobył sobie powszechne uznanie wybitnym znanstwem spraw, dowcipem i niezwykłym taktem, z jakim steruje sprawami Federacji.

TADEUSZ ZARZĘBSKI
Min. Kultury i Sztuki
Warszawa

NOWE ZASADY WYNAGRADZANIA PRACOWNIKÓW SŁUŻBY BIBLIOTECZNEJ

Z dniem 1 sierpnia 1966 r. weszły w życie nowe przepisy w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej zatrudnionych w bibliotekach naukowych i w publicznych bibliotekach powszechnych. Ustalenie jednolitych zasad wynagradzania pracowników służby bibliotecznej, zatrudnionych w bibliotekach wielu resortów, ma poważne znaczenie dla zawodu bibliotekarskiego — umacnia go jeszcze bardziej wśród innych zawodów, w jakiejś mierze spełnia postulat bibliotekarzy w sprawie jednolitości zawodu bibliotekarskiego.

Obecnie pracownicy służby bibliotecznej wynagradzani są według następujących przepisów:

- 1) W bibliotekach naukowych i w publicznych bibliotekach powszechnych — według przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 sierpnia 1966 r. w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej (Dz. U. nr 37, poz. 225);
- 2) W bibliotekach szkolnych i pedagogicznych — według zasad obowiązujących nauczycieli, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 października 1965 r. w sprawie uposażenia nauczycieli i wychowawców oraz pracowników administracyjnych i obsługowych szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych (Dz.U. nr 44, poz. 275);

- 3) W bibliotekach fachowych w ośrodkach informacji technicznej i ekonomicznej — „według zasad obowiązujących w odniesieniu do pracowników inżynieryjno-technicznych” w przedsiębiorstwach i zjednoczeniach, a w innych jednostkach organizacyjnych (urzędach, instytucjach itp) „według zasad obowiązujących w odniesieniu do pracowników działalności podstawowej danej jednostki organizacyjnej”. Sprawy te uregulowane są w przepisach uchwały Nr 169 Rady Ministrów z dnia 16 maja 1960 r. w sprawie organizacji informacji technicznej i ekonomicznej (Mon. Pol. nr 60, poz. 284) oraz zarządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Techniki z dnia 16 października 1961 r. w sprawie organizacji służby informacji technicznej i ekonomicznej (Mon. Pol. nr 88, poz. 377). Zasady dotyczące ustalania wynagrodzenia pracowników służby bibliotecznej w bibliotekach fachowych wymagają jednak dalszego uściślenia w przepisach prawnych. Zresztą tabele uposażeń obowiązujące w niektórych resortach zawierają stanowiska bibliotekarskie z odpowiednią stawką wynagrodzenia (zob. m.in. tabelę uposażeń pracowników prezydiów rad narodowych — Dz. U. z 1966 r. nr 30, poz. 180).
- 4) W społecznych bibliotekach powszechnych (tj. głównie w „bibliotekach związkowych”) — według przepisów uchwały Nr 160/59 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 2 maja 1959 r. w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej zatrudnionych w bibliotekach zakładowych („powiel.”), na zasadach bardzo zbliżonych do tych, które obowiązywały przed 1.VIII.1966 r. w publicznych bibliotekach powszechnych. Różnice stawek wynagrodzenia wynikają z dłuższego czasu pracy (46 godzin tygodniowo) obowiązującego pracowników bibliotek zakładowych.

Wprowadzenie jednolitych zasad wynagradzania pracowników służby bibliotecznej w bibliotekach naukowych oraz w publicznych bibliotekach powszechnych usunęło pewne dysproporcje w przepisach uposażeniowych, obowiązujących dotychczas pracowników obu typów bibliotek. Różnice te były raczej nie uzasadnione, ponieważ wybitni specjaliści w bibliotekach naukowych mogą być wynagradzani według stawek ustalonych dla bibliotekarzy dyplomowanych albo pracowników naukowo-badawczych. A już zupełnie nie uzasadnione były różne wymagania kwalifikacyjne. Na te same stanowiska służbowe z identycznym wynagrodzeniem, stawiano wyższe wymagania pracownikom publicznym bibliotek powszechnych, niż pracownikom bibliotek naukowych.

Dotychczas, aby zostać kustoszem w publicznej bibliotece powszechnej, trzeba było posiadać wyższe wykształcenie bibliotekarskie, co najmniej 8 lat pracy bibliotekarskiej oraz wybitne osiągnięcia naukowe lub organizacyjne w zakresie bibliotekarstwa, uznawane w każdym przypadku przez Ministra Kultury i Sztuki. W bibliotece naukowej wystarczało tylko wyższe wykształcenie i 8-letni staż pracy bibliotecznej, i takie właśnie wymagania¹⁾ przyjęto w nowej tabeli. Natomiast wymagania kwalifikacyjne w nowej tabeli na stanowisko starszego bibliotekarza i bibliotekarza są bardzo zbliżone do wymagań stawianych dotychczas przed pracownikami bibliotek powszechnych. Również i tu „złagodzone” wymagania kwalifikacyjne umożliwiając osobom posiadającym wyższe wykształcenie nie bibliotekarskie¹⁾ zajmowanie obu tych stanowisk. Stanowisko młodszego bibliotekarza ustalono jako początkowe w karierze zawodowej pracownika bibliotecznego. Do zajmowania tego stanowiska nie jest wymagany staż pracy zawodowej, ale osoby zajmujące to stanowisko powinny posiadać wykształcenie średnie bibliotekarskie lub studium bibliotekarskie albo wyższe wykształcenie. Tu chciałbym zwrócić uwagę na § 9 rozporządzenia, które mówi o możliwości określenia w odrębnych przepisach, jakie wykształcenie może być uznane za równorzędne z wymaganym w tabeli, oraz jakie rodzaje pracy można uznać za pracę biblioteczną dla ustalenia wymaganego stażu pracy. Ustalenie stanowiska pomocnika bibliotekarza z wymaganym wykształceniem średnim lub podstawowym, bez możliwości awansowania na wyższe stanowiska służbowe, powinno przyczynić się do utworzenia grupy zawodowej pracowników pomocniczych, wyspecjalizowanych w toku długoletniej służby w wykonywaniu różnych czynności technicznych. Taka grupa pracowników jest przecież bardzo potrzebna w każdej większej bibliotece.

Ogólnie charakteryzując poczynione zmiany w sprawie wymagań kwalifikacyjnych można powiedzieć, że w stosunku do dotychczas obowiązujących zasad nowa tabela obniża wymagania kwalifikacyjne dla pracowników publicznych bibliotek powszechnych, a nieco podwyższa dla bibliotek naukowych. Zmniejszono również liczbę stanowisk służbowych do 7, w porównaniu z 14 w dotychczasowej tabeli

1) Zobacz uwagę w odsyłaczu 3.

bibliotek naukowych i z 10 w tabeli publicznych bibliotek powszechnych. Rozbudowano natomiast liczbę „wideikowych” stawek przy poszczególnych stanowiskach, w zależności od rodzaju wykształcenia. Utworzono także dwie nowe tabele stawek wynagrodzenia dla pracowników zatrudnionych przy konserwacji zbiorów bibliotecznych i w introligatorniach (załącznik nr 2 i 6 do rozporządzenia).

Nowy system wynagrodzeń wyraźniej pokazuje pracownikowi perspektywy osiągnięcia korzystnego wynagrodzenia w drodze stopniowego awansu. Wprawdzie ograniczona jest częstotliwość awansu („nie częściej niż co 2 lata”), oraz jego wysokość w uposażeniu zasadniczym (do 300 zł), nie ma również automatycznego awansu po spełnieniu określonych warunków, jak na przykład w tabeli uposażeń nauczycieli, to jednak możliwości awansowe w zależności od posiadanego wykształcenia są wysokie i zamykają się w granicach — dla pracownika służby bibliotecznej:

1) z wyższym wykształceniem	1400—2800 zł + 1000 zł dodatku specjalnego		
2) ze studium bibliotekarskim	1200—2300 zł + 700 zł	„	„
3) ze średnim wykształc. bibliot.	1100—2000 zł + 500 zł	„	„
4) ze średnim wykształceniem	1000—1500 zł + 400 zł	„	„
5) z podstawowych wykształceniem	900—1400 zł + 300 zł	„	„

Uwzględniając szczególnie uciążliwą i wymagającą dużej sprawności działania pracę magazynierów ustalono dla tych stanowisk korzystne stawki wynagrodzenia, a mianowicie od 900—1900 zł + maksymalna stawka dodatku specjalnego w wysokości 500 zł.

Zmieniono nie tylko sposób ustalania dodatku specjalnego, ale i jego charakter. Dotychczas dodatek ten był ustalany w stosunku procentowym (10—30%) od uposażenia zasadniczego. Niejednokrotnie zdarzało się, że raz ustalona dla pracownika kwota dodatku specjalnego pozostawała przez dłuższy czas nie zmieniana, pomimo awansu w uposażeniu zasadniczym. W ten sposób usatysfakcjonowany pracownik nawet nie zauważał, że kwota jego dodatku specjalnego stanowiła niekiedy poniżej 10% uposażenia zasadniczego — co oczywiście było już sprzeczne z przepisami. Ustalenie dodatku specjalnego w kwocie (od 100—1000 zł) oraz ograniczenie jego górnej stawki dla danego stanowiska służbowego wyklucza możliwości takich „pomyłek”. Dodatek specjalny przyznaje „władza” angażująca i awansująca pracownika, stosownie do posiadanych środków finansowych i uznania. Dodatek specjalny stanie się dla wielu pracowników (nawet wstępujących do zawodu) integralną częścią ich wynagrodzenia, które przy pomocy tego elementu może być ustalone w sposób bardziej elastyczny.

Pozostały nie zmienione zasady ustalania dodatku za wysługę lat pracy bibliotecznej, tj. 5% od uposażenia zasadniczego za każde pełne pięciolecie służby, maksymalny wymiar dodatku wynosi 15%. Stosownie do obowiązujących przepisów dodatek ten przyznawany jest automatycznie, poza terminami awansowymi, „od pierwszego dnia miesiąca następującego po powstaniu warunków” do jego przyznania lub podwyższenia jego wysokości (zob. § 6 zarządzenia Ministra Finansów z dnia 16 lutego 1966 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarowania funduszem płac w jednostkach i zakładach budżetowych w roku 1966 (Mon. Pol. nr 5, poz. 40).

Dodatki funkcyjne w odniesieniu do pracowników publicznych bibliotek powszechnych uległy nieznacznym zmianom, tak w wysokości jak i w tytułach funkcji. Natomiast w odniesieniu do pracowników bibliotek naukowych zmieniono je w sposób zasadniczy. W miejsce dotychczasowego „dodatku specjalnego za kierownictwo w wysokości 15% uposażenia zasadniczego” wprowadzono stałe kwoty tego dodatku w czterech stawkach — 800, 600, 400 i 300 zł, w zależności od rodzaju wykonywanej funkcji (zob. załącznik nr 4 do rozporządzenia). Ustalenie dodatku funkcyjnego w stałych kwotach wydaje się sprawiedliwsze, ponieważ za pełnienie tych samych funkcji kierowniczych otrzymuje się dodatek w tej samej wysokości, podczas gdy poprzednio kwota dodatku funkcyjnego uzależniona była od wysokości pobieranego uposażenia zasadniczego. Ponadto zmieniono zasady wynagradzania dyrektora, wicedyrektora i kierownika biblioteki naukowej, przyznając osobom wykonującym te funkcje odpowiednie dodatki funkcyjne. Dotychczas dyrektor, wicedyrektor i kierownik biblioteki nie otrzymywali dodatku funkcyjnego (15% od uposażenia zasadniczego), ponieważ ich stanowisko służbowe w tabeli uposażeń związane było z wykonywaną funkcją.

W sumie można chyba oczekiwać, że nowe przepisy w sprawie wynagrodzenia pracowników służby bibliotecznej pozytywnie zostaną ocenione przez pracowników

bibliotek. Są one dość przejrzyste, chociaż w niektórych sformułowaniach zbyt ogólnikowe; dlatego też pewne sprawy będą wymagały bardziej szczegółowych i precyzyjnych ustaleń, określanych w drodze resortowych zarządzeń lub wyjaśnień służbowych²⁾. Pewną wątpliwość może budzić równe traktowanie w zakresie wymagań kwalifikacyjnych wykształcenia wyższego oraz wyższego wykształcenia bibliotekarskiego.³⁾ Jest to nieco niebezpieczne, zwłaszcza dla bibliotek powszechnych, gdzie wobec specjalnych zadań wielu bibliotek tej sieci (instruktaż, szkolenie) w stosunku do bibliotek niższego stopnia organizacyjnego, pewien zasób, wiedzy bibliotekarskiej jest niezbędny, nawet dla osób z wyższym wykształceniem. W bibliotekach naukowych (zwłaszcza specjalnych) coraz bardziej ceni się specjalistów z danej dziedziny wiedzy, a jednocześnie obecność bibliotekarzy dyplomowanych w tych bibliotekach uzupełnia w jakimś stopniu braki w wykształceniu bibliotekarskim pozostałego personelu. Również pewnym brakiem nowych przepisów jest pominięcie służb informacyjno-bibliograficznych w tabelach dodatków funkcyjnych. Brak ten będzie chyba wyrównywany przez przyznawanie pracownikom pełniącym funkcje bibliografów-informatorów wyższych stawek uposażenia zasadniczego lub dodatku specjalnego.

Wszystkie zalety i wady nowej tabeli uposażeń ujawni najlepiej samo życie — codzienna praktyka. Ważne jest, aby posługując się tą tabelą można było we właściwy sposób prowadzić politykę kadrową, w celu pozyskania do zawodu bibliotekarskiego ludzi młodych, zdolnych i „nie zawiedzionych” w innym zawodzie, zachęcania pracowników do doskonalenia zawodowych kwalifikacji; aby wynagradzać pracowników stosownie do posiadanych kwalifikacji i rzeczywistego ich wkładu w dobrą i stale lepszą działalność, spełniać jak najlepiej zadania bibliotek w stosunku do jej czytelników.

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 27 sierpnia 1966 r.

w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej

(Dz. U. nr 37, poz. 225)

Na podstawie art. 5, 7 i 8 ustawy z dnia 4 lutego 1949 r. o uposażeniu pracowników państwowych (Dz. U. Nr 7, poz. 39), art. 129 ustawy z dnia 5 listopada 1959 r. o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 1965 r. Nr 16, poz. 114), art. 69 ustawy z dnia 17 lutego 1960 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. z 1965 r. Nr 17, poz. 119), art. 36 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 lutego 1961 r. o instytutach naukowo-badawczych (Dz. U. z 1965 r. Nr 19, poz. 129), w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych, zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Rozporządzenie stosuje się do pracowników służby bibliotecznej zatrudnionych w:

1) w bibliotekach:

- a) podległych i nadzorowanych przez Ministra Kultury i Sztuki,
- b) szkół wyższych i wyższych szkół zawodowych,

²⁾ Przepisy takie wydano już w resorcie kultury i sztuki, są to: Wytoczne Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 października 1966 r. (Nr KOB-III-5321-9/66) dotyczące realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1966 r. w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej, mające zastosowanie do pracowników publicznych bibliotek powszechnych, Biblioteki Narodowej i Biblioteki Śląskiej (Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. nr 11).

³⁾ Zamierza się jednak wprowadzić przepisy w sprawie obowiązkowego dokształcania się pracowników posiadających wyższe wykształcenie nie bibliotekarskie, opierając się na przepisach § 9 rozporządzenia oraz uchwały Nr 306 Rady Ministrów z dnia 30 listopada 1965 r. w sprawie podnoszenia kwalifikacji pracowników zatrudnionych w gospodarce narodowej (Mon. Pol. z 1966 r. nr 1, poz. 2).

- c) Polskiej Akademii Nauk i jej placówek naukowych,
- d) instytutów naukowo-badawczych oraz
- 2) w Bibliotece Głównego Urzędu Statystycznego,
- 3) w Centralnej Bibliotece Rolniczej,
- 4) w Bibliotece Sejmowej,
- 5) w Centralnej Bibliotece Wojskowej,
- 6) w Głównej Bibliotece Lekarskiej,
- 7) w Bibliotece Naukowej Sztabu Generalnego WP.

2. Rozporządzenia nie stosuje się do zatrudnionych w bibliotekach pracowników naukowo-badawczych, naukowo-dydaktycznych i bibliotekarzy dyplomowanych.

3. Właściwy minister (kierownik urzędu centralnego) za zgodą Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac może zastosować zasady uposażenia ustalone w rozporządzeniu do pracowników służby bibliotecznej, zatrudnionych w bibliotekach innych niż wymienione w ust. 1.

4. Do pracowników służby bibliotecznej zatrudnionych w bibliotekach podległych organizacjom społecznym lub spółdzielczym, na wniosek jednostki nadzorującej daną organizację, za zgodą Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac, można zastosować zasady uposażenia określone w rozporządzeniu.

§ 2. 1. Ustala się dla pracowników służby bibliotecznej następujące tabele, stanowiące załączniki do rozporządzenia:

- 1) tabelę stanowisk, kwalifikacji, uposażenia zasadniczego i dodatku specjalnego pracowników służby bibliotecznej (załącznik nr 1),
- 2) tabelę stanowisk, kwalifikacji, uposażenia zasadniczego i dodatku specjalnego pracowników zatrudnionych przy konserwacji zbiorów bibliecznych (załącznik nr 2),
- 3) tabelę stawek dodatku specjalnego zamiast dotychczasowych procentowych dodatków specjalnych i dodatków za warunki szkodliwe dla zdrowia (załącznik nr 3),
- 4) tabelę stawek dodatku funkcyjnego dla bibliotek naukowych (załącznik nr 4),
- 5) tabelę stawek dodatku funkcyjnego w publicznych bibliotekach powszechnych (załącznik nr 5),
- 6) tabelę stawek godzinowych dla robotników zatrudnionych w introligatorniach oraz przy konserwacji zbiorów bibliecznych (załącznik nr 6).

2. Właściwy minister może przyznać pracownikowi służby bibliotecznej zatrudnionemu w bibliotece określonej w § 1 ust. 1 pkt 1 lit. b — d, pkt 2 — 7 oraz w Bibliotekach: Narodowej, Śląskiej, w Bibliotece Głównej Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy i w Bibliotece Głównej Miejskiej Biblioteki Publicznej im. L. Waryńskiego w Łodzi — dodatek specjalny w stawce wyższej o jedną lub dwie stawki od maksymalnej stawki przewidzianej dla danego stanowiska w tabeli stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia.

3. Tabelę stawek dodatku funkcyjnego określoną w ust. 1 pkt 4 stosuje się do pracowników służby bibliotecznej zatrudnionych w bibliotekach wymienionych w § 1 ust. 1 pkt 1 lit. b — d i pkt 2 — 7 oraz w Bibliotekach: Narodowej, Śląskiej, Bibliotece Głównej Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy i Bibliotece Głównej Miejskiej Biblioteki Publicznej im. L. Waryńskiego w Łodzi.

4. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac na wniosek Ministra Kultury i Sztuki może przyznać prawo stosowania tabeli, o której mowa w ust. 1 pkt 4, do pracowników innych bibliotek niż wymienione w ust. 3.

5. W razie zbiegu uprawnień do dwóch dodatków funkcyjnych przysługuje tylko jeden dodatek wyższy.

§ 3. 1. Pracownicy służby bibliotecznej z wyjątkiem pracowników, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 6, otrzymują dodatek za wysługę lat w dotychczasowej wysokości 5% uposażenia zasadniczego za każde pełne 5 lat pracy w służbie bibliotecznej.

2. Dodatek za wysługę lat nie może przekraczać 15% uposażenia zasadniczego.

§ 4. Pracownicy służby bibliotecznej posiadający stopień naukowy doktora otrzymują dodatek do uposażenia w dotychczasowej wysokości 300 zł miesięcznie.

§ 5. Minister Kultury i Sztuki ustalił¹⁾ w drodze zarządzenia, w jakich publicznych bibliotekach powszechnych mogą występować stanowiska kustoszy i starszych bibliotekarzy.

¹⁾ Zobacz: zarządzenie Nr 134 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 października 1966 r. w sprawie ustalenia publicznych bibliotek powszechnych, w których mogą być zatrudnieni pracownicy służby bibliotecznej na stanowiskach kustosza i starszego bibliotekarza (Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. nr 11).

§ 6. Pracownicy służby bibliotecznej zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy zostają zakwalifikowani na właściwe stanowiska na ogólnych zasadach, z tym że wynagrodzenie ich oblicza się według stawki godzinowej. Stawka za godzinę pracy wynosi 1/175 pełnego uposażenia miesięcznego (łącznie z dodatkami), które przysługiwałoby pracownikowi w razie zatrudnienia go w pełnym wymiarze czasu pracy.

§ 7. Pracownicy służby bibliotecznej zatrudnieni w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia powinni być zakwalifikowani na stanowiska służbowe wymienione w załączniku nr 1 stosownie do posiadanych kwalifikacji, z tym że nie mogą otrzymać netto uposażenia niższego od dotychczas pobieranego.

§ 8. Właściwi ministrowie (Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk, kierownicy urzędów centralnych) mogą za zgodą Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac uzupełniać tabele stanowisk, kwalifikacji uposażeń zasadniczych i dodatku specjalnego, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 1 i 2, niezbędnymi stanowiskami.

§ 9. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Ministrem Szkolnictwa Wyższego i Ministrem Oświaty może określić, jakie wykształcenie uznaje się za średnie, studium lub wyższe wykształcenie bibliotekarskie oraz jakie rodzaje pracy można uznać za pracę bibliotekarską dla ustalenia stażu pracy wymaganego dla zajmowania stanowisk określonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 10. 1. Właściwi ministrowie (Sekretarz Naukowy Polskiej Akademii Nauk, kierownicy urzędów centralnych) mogą zwolnić pracownika od wymagań kwalifikacyjnych ustalonych do zajmowania stanowisk wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia, uwzględniając jego wieloletnią pracę w zawodzie bibliotekarskim lub pokrewnym oraz osiągnięcia naukowe.

2. Utrzymuje się w mocy zwolnienia od wymagań kwalifikacyjnych, udzielone pracownikom służby bibliotecznej przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 11. 1. Robotnicy, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 6, za wykonanie robót dobrej jakości i w wyznaczonym terminie mogą otrzymać premię w wysokości do 30% uposażenia zasadniczego.

2. O przyznaniu i wysokości premii decyduje dyrektor (kierownik) biblioteki opierając się na ramowych wytycznych premiowania, zatwierdzonych przez właściwego ministra (Sekretarza Naukowego Polskiej Akademii Nauk, kierownika urzędu centralnego) w porozumieniu z zarządem głównym właściwego związku zawodowego.

§ 12. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych na wniosek właściwego ministra określą zasady wynagradzania pracowników zatrudnionych w pracowniach reprograficznych.

§ 13. 1. Pracownicy wykonujący czynności administracyjne i usługowe zatrudnieni w bibliotekach, o których mowa w § 1 ust. 1 pkt 1 lit. a, są wynagradzani według zasad obowiązujących w prezydiach rad narodowych odpowiednich szczebli²⁾.

2. Robotnikom oraz pracownikom obsługi przysługuje wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych na zasadach określonych w ustawie z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (Dz. U. z 1933 r. Nr 94, poz. 734 z późniejszymi zmianami).

§ 14. 1. Pracownicy objęci rozporządzeniem mogą otrzymać wyższe uposażenie tylko w drodze awansu.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy wypadków powołania pracownika na wyższe stanowisko lub ustalenia wynagrodzenia po okresie próbnym.

3. Pracownik może być awansowany w obrębie danego stanowiska nie częściej niż co dwa lata. Jako terminy awansowe ustala się dzień 1 stycznia i 22 lipca ze zmianą uposażenia od 1 sierpnia.

4. Wysokość podwyżki uposażenia zasadniczego przyznanej w związku z awansem nie może przekroczyć 300 zł miesięcznie.

5. Przepis ust. 4 ma zastosowanie również przy podwyżce uposażenia przyznanej w związku z wprowadzeniem w życie niniejszego rozporządzenia.

6. Przepisy ust. 1 — 5 nie dotyczą podwyżek z tytułu wysługi lat.

§ 15. 1. Ustala się fundusz nagród w wysokości do 4% funduszu płac pracowników służby bibliotecznej z przeznaczeniem na nagrody dla tych pracowników.

²⁾ Zobacz: zarządzenie Nr 135 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 października 1966 r. w sprawie uposażenia pracowników administracyjnych i obsługi zatrudnionych w Bibliotece Narodowej w Bibliotece Śląskiej oraz w publicznych bibliotekach powszechnych (Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. nr 11).

2. Nagrody przyznaje przełożony uprawniony do angażowania, awansowania i zwalniania pracowników, po zasięgnięciu opinii rady zakładowej związku zawodowego.

§ 16. Dodatek specjalny (§ 2 ust. pkt 3), dodatek za wysługę lat (§ 3) oraz nagrody, o których mowa w § 15, nie podlegają podatkowi od wynagrodzeń.

§ 17. 1. Dla pracowników objętych rozporządzeniem aktualnie pobierany przejściowy dodatek mieszkaniowy wprowadzony uchwałą nr 187 Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku mieszkaniowego (Monitor Polski Nr 43, poz. 239) ulega z dniem 1 września trwałemu zmniejszeniu o kwotę równą 50% podwyżki uposażenia netto uzyskanej w wyniku wprowadzenia zasad określonych w rozporządzeniu — nie wyższą jednak od pobieranego dodatku mieszkaniowego.

2. Przez podwyżkę uposażenia należy rozumieć wzrost netto stałych elementów uposażenia, to jest uposażenia zasadniczego oraz dodatków.

3. W razie gdy kwota podwyżki uposażenia jest niższa niż 200% pełnego dodatku mieszkaniowego, pozostała część dodatku po potrąceniu kwoty określonej w ust. 1 wypląca się do dnia 30 czerwca 1967 r.

4. Począwszy od dnia 1 lipca 1967 r. ustalenie wysokości pozostałej części dodatku mieszkaniowego następuje w okresach półrocznych.

5. Za podstawę do określenia wysokości pozostałej części dodatku mieszkaniowego za każde półrocze począwszy od drugiego półrocza 1967 r. przyjmuje się porównanie średniomiesięcznego zarobku netto z poprzedniego półrocza z zarobkiem netto uzyskanym w pierwszym miesiącu po wprowadzeniu regulacji płac, zwanym zarobkiem bazowym.

6. Wzrost zarobku w stosunku do zarobku bazowego (ust. 5) powoduje obniżenie w następnym półroczu dodatku, o którym mowa w ust. 3, w wysokości 50% uzyskanego wzrostu zarobku netto.

7. W razie uzyskania w przekroju rocznym począwszy od 1967 r. średniomiesięcznego wzrostu zarobku w wysokości co najmniej 200% kwoty dodatku, o którym mowa w ust. 3, następuje trwała utrata prawa do dodatku, niezależnie od wysokości zarobku uzyskiwanego w późniejszych okresach. W tym celu, niezależnie od obliczeń półrocznych, dokonuje się obliczeń zarobku osiągniętego w każdym roku kalendarzowym.

8. W zakresie uregulowanym niniejszym rozporządzeniem nie mają zastosowania przepisy uchwały nr 187 Rady Ministrów z dnia 20 lipca 1965 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku mieszkaniowego (Monitor Polski Nr 43, poz. 239) oraz przepisy uchwały nr 228 Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1966 r. w sprawie podwyżki wynagrodzeń za pracę najniżej zarabiających pracowników przedsiębiorstw, instytucji i urzędów (Monitor Polski Nr 40, poz. 202).

§ 18. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia pracownikom objętym rozporządzeniem nie przysługuje:

1) dodatek pobierany dotychczas w myśl uchwały nr 103 Rady Ministrów z dnia 16 marca 1963 r. w sprawie podwyżki wynagrodzeń za pracę najniżej zarabiających pracowników przedsiębiorstw, instytucji i urzędów oraz obniżenia skali podatku od wynagrodzeń (Monitor Polski Nr 25, poz. 124).

2) dodatek określony w uchwale nr 301 Rady Ministrów z dnia 14 września 1963 r. w sprawie wprowadzenia przejściowego dodatku kwartalnego dla pracujących.

§ 19. Do pracowników służby bibliotecznej objętych rozporządzeniem nie stosuje się przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 1961 r. w sprawie uposażenia pracowników szkół wyższych, Polskiej Akademii Nauk i jej placówek naukowych (Dz. U. Nr 43, poz. 225).

§ 20. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 września 1958 r. w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej zatrudnionych w publicznych bibliotekach powszechnych (Dz. U. z 1958 r. Nr 60, poz. 299, z 1961 r. Nr 57, poz. 315, z 1963 r. Nr 47, poz. 261 i z 1965 r. nr 30, poz. 198).

§ 21. Wykonanie rozporządzenia porucza się Prezesowi Rady Ministrów, Przewodniczącemu Komitetu Pracy i Płac, Ministrowi Finansów oraz wszystkim ministrom (kierownikom urzędów centralnych).

§ 22. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 1 sierpnia 1966 r.

SPIS TREŚCI ROCZNIKA XXXIII 1966

OGÓLNE PROBLEMY BIBLIOTEKARSKIE, KULTURALNE i SPOŁECZNE

	nr	str.
Apel Zarządu Głównego SBP	7/8	193
Gutry M.: Twórczość dla dzieci i młodzieży	12	355
Kongres Kultury Polskiej — Od Redakcji	9	257
Kongres Kultury Polskiej	10	289
Siekierski S.: Kulturotwórcza rola książki	12	353
Wkraczamy w ostatni rok jubileuszowych obchodów Tysiąclecia Państwa Polskiego	1	1

HISTORIA BIBLIOTEKARSTWA I KSIĄŻKI POLSKIEJ. ZYCIORYSY BIBLIOTEKARZY

<i>Buchalczyk E.</i> : Polska książka w przeszłości Gdańska	3	70
<i>Dunin J.</i> : Początki badań czytelnictwa w Polsce	7/8	210
<i>Frankowski J.</i> : Dziesięć lat pracy niefachowego bibliotekarza na Pomorzu Zachodnim (1949—1959)	6	179
<i>Kołodziejska J.</i> : Problem ustawy bibliotecznej (okres międzywojenny)	2	33
<i>Kramm J.</i> : „Zabytek archiwalny” o sobie. (Pamiętnik). Oprac. H. Handelsman	3	82
<i>Krzyżewski T.</i> : 50 lat bibliofilstwa polskiego	11	327
<i>Nagórska I.</i> : Czytelnictwo dzieci i młodzieży w latach 1922—1929 w świetle obserwacji bibliotekarzy w Łodzi	5	140
Oł Redakcji	3	82
<i>Reiterowa A.</i> : Wspomnienia z mojej pracy bibliotecznej	11	337
<i>Tatkowska S.</i> : Wspomnienia z Pałacu Zamoyskich. Wybór i oprac. H. Handelsman	4	121

ORGANIZACJA I METODY PRACY BIBLIOTEK. TECHNIKA BIBLIOTECZNA

Automatyzacja przyszłością bibliotekarstwa. Wywiad z drem <i>Stummvollem</i> przeprowadzony przez <i>K. Siekierycz</i>	9	270
<i>Czarnecka M., Misków A.</i> : Jeszcze o modernizacji pracy bibliotek powszechnych. (Z doświadczeń Dzielnicowej Biblioteki Publicznej Wrocław — Psie Pole)	6	175
<i>Faber M.</i> : Dysproporcje i rezerwy (Problemy organizacyjne)	12	376
<i>Krzyżewski T.</i> : Zagadki klasyfikacyjne. (Z zagadnień organizacji warsztatu klasyfikatora bibliotecznego)	1	2
<i>Maj J.</i> : W językach mówimy stu	1	15
<i>Piwowarczyk A.</i> : Kieszonka w praktyce	1	18
<i>Piwowarczyk A.</i> : W sprawie sprzętu audiowizualnego	10	309
<i>Podgóreczny J.</i> : Między nami bibliotekarzami	10	312
<i>Rymar E.</i> : Jeszcze o sprawach nie błahych	10	310
<i>Siek E.</i> : Wizyta w polskich bibliotekach powszechnych. (Zagadnienia organizacyjne)	4	108
<i>Stowiński R.</i> : Kierunek — planowa i racjonalna praca bibliotek. (Praca z młodzieżą)	2	50

<i>Tatarkiewicz-Hitczenko E.</i> : Katalog rzeczowy w Bibliotece Instytutu Matematycznego PAN	2	38
<i>Wołosz J.</i> : O sprawach pozornie błahych. (Z problematyki organizacyjnej bibliotek powszechnych)	3	65
<i>Zarachowiczowa H.</i> : Jeszcze o normowaniu czasu pracy bibliotekarskiej. (Na podstawie doświadczeń bibliotekarstwa radzieckiego)	2	40

KSIĘGOZBIORY BIBLIOTECZNE — UZUPEŁNIANIE, WYKORZYSTANIE

<i>Chylińska A., Rynkiewicz J.</i> : Zbiory muzyczne Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie	7/8	228
<i>Filipkowska-Szemplińska J.</i> : Nieudokumentowane straty w księgozbiorach. (Odpowiedź na listy bibliotekarzy)	10	293
<i>Gołowicz W.</i> : Literatura regionalna w działalności bibliotekarskiej	6	169
<i>Jaskuła R.</i> : Kilka uwag o selekcji księgozbiorów. (Głos w dyskusji)	2	52
<i>Sedlaczek Fr.</i> : Wznowić piękną tradycję. (Rzecz o ekslibrisach)	1	13
<i>Tatarkiewicz-Hitczenko E.</i> : Czasopisma w bibliotekach specjalnych. (Na przykładzie Biblioteki Instytutu Matematycznego PAN)	5	137.
Zbiory muzyczne Biblioteki Publicznej m. st. Warszawy (Na podstawie materiałów zebranych przez St. Dąbek, oprac. M. Prokopowicz)	7/8	227
<i>Zurowski T.</i> : Ekslibris biblioteki publicznej	7/8	234

PROBLEMY CZYTELNICTWA. FORMY JEGO UPOWSZECHNIANIA. BADANIA CZYTELNICTWA

<i>Bielińska S.</i> : Kilka uwag o wypożyczaniu międzybibliotecznym. Głos w dyskusji	2	54
<i>Biliński L.</i> : Problem upowszechniania literatury popularnotechnicznej	11	333
<i>Czado E., Figiel L.</i> : O systematycznym upowszechnianiu czytelnictwa. (Badania czytelnicze na usługach bibliotek gromadzkich i Działu Instruktorsko-Metodycznego WiMBP w Rzeszowie)	5	147
<i>Gostyńska D.</i> : Czytelnictwo chorych i biblioterapia w szpitalach	11	322
<i>Irmler J.</i> : Badania czytelnictwa dziecięcego w małych miejscowościach	10	304
<i>Krajewska J.</i> : Biblioteki warszawskie a problemy środowisk czytelniczych. Problemy Sesji Naukowej	3	78
<i>Mossakowska-Mazany H.</i> : Niektóre problemy pracy kulturalno-oświatowej wśród mniejszości narodowych	10	296
<i>Musiół K.</i> : Upowszechnienie muzyki przez biblioteki	7/8	222
Program „Dni Oświaty, Książki i Prasy” oraz jego realizacja	4	97
<i>Rudnicka Z.</i> : Klasa XI w bibliotece naukowej (Wycinek czytelnictwa)	4	112
<i>Rudnicka Z.</i> : „Nocna wypożyczalnia” Miejskiej Biblioteki Publicznej im. L. Waryńskiego w Łodzi	11	330
<i>Siekierski S.</i> : Współpraca konkretna. Ogólnopolska konferencja ZMW poświęcona upowszechnianiu książki na wsi	1	20
<i>Wojciechowski J.</i> : Badania czytelnictwa dojeżdżających do pracy	10	300

SŁUŻBA INFORMACYJNA W BIBLIOTEKACH. BIBLIOGRAFIA

<i>Assbury E.</i> : Problemy krajowej narady ośrodków informacji	6	161
<i>Michalak H.</i> : Z drugiej Ogólnokrajowej Narady Bibliografów	9	277

	nr	str.
<i>Wiącek H.</i> : Schnellinformation — Expressinformacja — Szybka informacja	12	372
<i>Zasadowa H.</i> : Nowa specjalizacja — pracownik bibliotecznej służby informacyjnej	4	134

BUDOWNICTWO BIBLIOTECZNE

<i>Baumgart A.</i> : Seminarium poświęcone zagadnieniom budowy małych i średnich bibliotek	7/8	240
Biblioteka Główna Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w nowym budynku	6	192
<i>Wierzbicki J.</i> : Biblioteka Miejska w Lille	7/8	205
<i>Wierzbicki J.</i> : Miejska Biblioteka Naukowa w Mannheim	9	272
<i>Wierzbicki J.</i> : Seria bibliotek typowych Niemieckiej Republiki Demokratycznej	1	9

PRACOWNICY BIBLIOTECZNI — KSZTAŁCENIE

<i>Adamów L.</i> : Piękne z pożytecznym (Wędrowne seminarium aktywu bibliotekarzy wojskowych)	11	335
<i>Józefowicz E.</i> : Elementy socjologiczno-prawne zawodu bibliotekarskiego w PRL	9	258
<i>Kołodziejska J.</i> : Bibliotekoznawstwo w praktycznej działalności bibliotek	7/8	194
<i>Podgóreczny J.</i> : Wypadek w Lesku — nie jedyny	10	313
<i>Remerowa K.</i> : Perspektywy rozwoju Katedry Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Warszawskiego	5	129
Rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 27 sierpnia 1966 r. w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej	12	365
<i>Więckowska H.</i> : Kilka słów o Katedrze Bibliotekoznawstwa na Uniwersytecie Łódzkim	11	321
<i>Wojciechowski J.</i> : Specjalność — organizacja działalności bibliotecznej	12	375
<i>Zarzębski T.</i> : Nowe zasady wynagradzania pracowników służby bibliotecznej	12	362
<i>Zasadowa H.</i> : Nowa specjalizacja — pracownik bibliotecznej służby informacyjnej	5	134

SIECI BIBLIOTECZNE I BIBLIOTEKI W POLSCE

<i>Podgajniak G.</i> : Organizacja i administracja Powiatowej Biblioteki Publicznej w Radomiu	7/8	213
<i>Ptaszyk M.</i> : Biblioteka Wojewódzkiego Domu Kultury. (Kilka problemów)	6	178
<i>Zarzębski T.</i> : Publiczne biblioteki powszechne w 1965 roku (w świetle sprawozdań statystycznych)	4	99
<i>Żukowska W.</i> : Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy w roku 1965	9	274

BIBLIOTEKARSTWO ZAGRANICZNE. WSPÓŁPRACA MIĘDZYKRAJOWA

<i>Andonowski A. G.</i> : Biblioteka Narodowa i Uniwersytecka w Skopje	4	116
<i>Arnoldowa M.</i> : Z problemów bibliotek i czytelnictwa dziecięcego w USA	3	72

	nr	str.
<i>Cejpek J.</i> : Z problematyki wyższych studiów bibliotekarskich w Czechosłowacji	9	264
<i>Czardaklijski G.</i> : 65 lat istnienia Bułgarskiej Biblioteki Narodowej	5	144
<i>Dembowska M.</i> : Międzynarodowa współpraca bibliotek w dziedzinie bibliografii i dokumentacji. (Referat wygłoszony na XXXI Sesji Rady IFLA 18.VIII.1965 r.)	9	268
<i>Duninowa C.</i> : Między biblioteką a czytelnikiem w Holandii	6	165
<i>Joy L. M.</i> : Służba biblioteczna w szpitalach angielskich	7/8	217
<i>Kozioł Cz.</i> : XXXII Sesja Rady IFLA w Hadze	12	357
O pracy bibliotek z młodzieżą w Związku Radzieckim — oprac. L. Biliński	10	290
<i>Siekierski S.</i> : Wokół księgozbiorów. Z doświadczeń Niemieckiej Republiki Demokratycznej	1	6
<i>Siekierycz K.</i> : Badania nad czytelnictwem w USA. (Przegląd)	2	47
<i>Siekierycz K.</i> : Polska książka wśród „Polonii” po obu stronach Atlantyku	4	119
<i>Tatarkiewicz-Hitcenko E.</i> : Z doświadczeń bibliotek matematycznych innych krajów (Węgry, Czechosłowacja, ZSRR, Anglia, Szwecja)	5	153
<i>Urbańczyk I.</i> : Organizacja pracy bibliotek specjalnych w niektórych krajach zachodnich	6	171
<i>Wańkiewicz M.</i> : Jestem mocarzem (The Library of Congress)	7/8	198

Z ŻYCIA SBP

<i>Hudymowa M.</i> : O pracy Sekcji Bibliotek Wojskowych w Koszalinie	3	86
<i>I. Sz.</i> : Prezydium SBP	9	282
<i>I. Sz.</i> : Zebranie Zarządu Głównego SBP 14—15.II.1966 r.	5	151
<i>Peterson T.</i> : Spotkanie w Centralnej Bibliotece Wojskowej z okazji 22 rocznicy powstania Ludowego Wojska Polskiego	1	22
<i>Spóz A.</i> : I Ogólnopolski Zjazd Bibliotekarzy Muzycznych SBP w Katowicach	7/8	232
<i>Stępniewska D.</i> : VII Ogólnopolski Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich	7/8	237
Wnioski uchwalone przez Ogólnopolski Zjazd Delegatów SBP w Szczecinie 4.VI.1966 r.	11	340
Zarządy Okręgowe SBP	7/8	239
Zjazdy sprawozdawczo-wyborcze w Okręgach SBP	6	182

ODPOWIEDZI REDAKCJI

<i>J. Cz.</i> :	9	283
<i>Te Zar</i> . . . . . nr 6 s. 191,	11	352

PRZEGLĄD PIŚMIENICTWA, OMÓWIENIA I RECENZJE

<i>Chamerska H.</i> : M. Dembowska — Dokumentacja i informacja naukowa. Zarys problematyki i kierunki rozwoju. Warszawa 1965	3	91
<i>eLBe</i> : Sprawy bibliotek i czytelnictwa w prasie nr 1 s. 22, nr 2 s. 55, nr 3 s. 87, nr 4 s. 123, nr 5 s. 155, nr 6 s. 183, nr 7/8 s. 241, nr 9 s. 283, nr 10 s. 314, nr 11 s. 342, nr 12 s. 379.		
<i>K. G.</i> : Książki nadesłane . . . . . nr 9 okł., nr 10 okł.		

	nr	str.
<i>Kołodziejska J.</i> : J. Cejpek — Československé knihovnictvi. Poslani a organizace	11	344
<i>Kołodziejska J.</i> : W. Wieczorek — Biblioteka Publiczna w Łodzi 1917—1957. Warszawa 1965	6	185
<i>Kołodziejska J.</i> : Z życia i pracy Bydgoskiej Książnicy. Księga Pamiątkowa Biblioteki Miejskiej w Bydgoszczy 1903—1963. Red. E. Pawlikowska. Bydgoszcz 1965	2	58
<i>Kwiecień C.</i> : Pisma literackie i społeczno-polityczne („Życie Literackie”)	7/8	245
<i>Podgóreczny J.</i> : Kilka uwag o „Bibliotekarzu”	12	383
<i>Siekierycz K.</i> : ABC informacji (W. Baszyńska, S. Jarzębowska, J. Kołatajowa: Służba informacyjna w działalności oświatowej publicznych bibliotek powszechnych. Poradnik. Warszawa 1966)	7/8	249
<i>Siekierycz K.</i> : W bibliotece dla dzieci. Poradnik metodyczny. Red. I. Nieczowa. Warszawa 1965	2	57
<i>Termer J.</i> : A. Przecławska — Młody czytelnik i współczesność. Warszawa 1966	7/8	247
<i>Termer J.</i> : Pół wieku perypetii księgozbioru Bolesława Prusa. (H. Ilmurzyńska, A. Stepnowska: Księgozbiór Bolesława Prusa. Warszawa 1965)	3	89
<i>Wiącek H.</i> : Fachowa literatura bibliotekarska 1965 r.	1	24

KRONIKA

<i>Bielńska S.</i> : Z dziejów medycyny wielkopolskiej (Wystawa)	5	159
<i>E. P.</i> : Ogólnopolska Konferencja Kierowniczej Kadry Kulturalno-Oświatowej	7/8	252
<i>H. H.</i> : Narada w sprawach kultury w Centralnym Komitecie Stronnictwa Demokratycznego	6	188
<i>Handelman H.</i> : Święto bibliotekarskie w Kołobrzegu	9	285
<i>J. Cz.</i> : Konferencja w sprawie organizacji czytelnictwa chorych przebywających w szpitalu	10	318
<i>J. M.</i> : W trosce o biblioteki publiczne na wsi	6	188
<i>K. M.</i> : Kronika krajowa i zagraniczna	1	29
<i>K. Z.</i> : Nowe władze Towarzystwa Przyjaciół Książki	6	187
Kalendarzyk obchodów Dni Oświaty, Książki i Prasy	3	96
<i>Kołodziejska J.</i> : Święto olsztyńskich bibliotekarzy	11	348
<i>Kotarski St.</i> : Wystawa ekslibrisu szkolnego w Warszawie	7/8	253
<i>Kowalczykówna J.</i> : Książka łużycka w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. L. Waryńskiego w Łodzi	11	336
<i>L. B. i M. K.</i> : Kronika krajowa i zagraniczna nr 2 s. 59, nr 3 s. 92, nr 4 s. 125, nr 5 s. 157, nr 6 s. 186, nr 7/8 s. 250, nr 9 s. 285, nr 10 s. 316, nr 11 s. 346, nr 12 s. 381.		
<i>Podgóreczny J.</i> : Bydgoski Oddział Głównej Biblioteki Lekarskiej	5	159
<i>Podgóreczny J.</i> : Udział Biblioteki Miejskiej w „Roku Bydgoskim”	6	189
<i>Prokopowicz M.</i> : Konferencja Międzynarodowego Stowarzyszenia Bibliotek Muzycznych w Warszawie 4—8.IX.1966 r.	7/8	252
<i>Rutkowski Z.</i> : Współzawodnictwo bibliotek wojskowych	1	31
<i>Siekierski S.</i> : Współpraca konkretna. Ogólnopolska konferencja ZMW poświęcona upowszechnianiu książki na wsi	1	20

	nr	str.
Wilbik W.: Książka pomnikiem kultury narodowej (Wystawa zorganizowana przez Bibliotekę Narodową dla uczczenia Tysiąclecia Państwa Polskiego)	9	279
Wolska H.: V Posiedzenie Komisji Koordynacyjnej Bibliotek WSR	6	187

Z ŻAŁOBNEJ KARTY

Aniela Jarocińska	11	349
Barbara Kurlandzka	4	122
Józef Psarski	7/8	254

PRZEPISY PRAWNE

Te Zar.: nr 1 s. 31, nr 2 s. 61, nr 3 s. 94, nr 4 s. 127, nr 6 s. 190, nr 7/8 s. 254, nr 9 s. 287, nr 10 s. 318, nr 11 s. 350, nr 12 s. 383.

KOMUNIKATY

Administracja Wydawnictw SBP	nr 2 s. 64, nr 3 okł., nr 4 okł., nr 5	160
Biblioteka Narodowa		okł.
Główny Urząd Statystyczny	nr 2 okł., nr 3	77
IATUL		2 64
Instytut Bibliograficzny Biblioteki Narodowej	nr 4 s. 128, nr 5	okł.
Katedra Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego	4	128
Miejska Biblioteka Publiczna w Krakowie	7/8	okł.
Nagroda Sevensmy	11	okł.
Sprostowania	nr 4 okł., nr 6 okł., nr 11	okł.

WYKAZ ILUSTRACJI

<i>Anglia</i>		
W siedzibie Polskiej Centrali Bibliotek Ruchomych w Londynie	4	119
<i>Francja</i>		
Biblioteka Miejska w Lille		
— Czytelnia ogólna	7/8	209
— Rzut I-go piętra	7/8	206
— Widok Biblioteki od strony ogrodu	7/8	207
— Widok z czytelni ogólnej na stację obsługi czytelnika, katalog i czytelnię czasopism	7/8	208
<i>Holandia</i>		
Rozdzielacz do kart katalogowych i rewersów, służący jednocześnie do segregowania wg alfabetu i UKD	6	174
Ruchomy stolik do wypisywania informacji z grubych ksiąg, atlasów bez potrzeby przenoszenia ich do stolika czytelnika	6	172
<i>Jugosławia</i>		
Barak, w którym mieści się obecnie Biblioteka Narodowa i Uniwersytecka w Skopje	7/8	okł.
<i>NRD</i>		
Biblioteka typowa dla miast do 50 000 mieszkańców — rzut przyziemia	1	11
Biblioteka typowa dla miast do 30 000 mieszkańców — rzut przyziemia	1	10

NRF

Miejska Biblioteka Naukowa i Muzeum Ludoznawstwa w Mannheim. Projekt konkursowy. Rzut parteru	9	272
--	---	-----

Polska

Biblioteka Główna Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie — no- wy budynek Biblioteki	6	192
Budynek PiMBP w Nowym Tomysłu	7/8	240

Ekslibris

— Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie	1	15
— Biblioteki Publicznej stołecznego m. Poznania	9	288a
— Biblioteki Publicznej w Gnieźnie	9	288a
— Biblioteki Publicznej w Krotoszynie	9	288a
— Biblioteki Szkoły Tysiąclecia w Wilkowicach	7/8	235
— Grzegorza Sinko	7/8	235
— Muzeum im. Przytkowskich w Jędrzejowie	11	323
— Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łowiczu	1	14
— Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Nowym Tomysłu	9	288a
— Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Warszawie	1	13
— Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu	10	320a
— WiMBP we Wrocławiu — Biblioteki Publiczne na Dolnym Ślą- sku 1945—1965	10	320a
— WiMBP we Wrocławiu — XX-lecie Bibliotek Publicznych na Dolnym Śląsku	10	320a

MBP w Chełmie Lubelskim — Wypożyczalnia

— Kieszonka „galanteryjna” — sztywna, kolorowa	1	18
— Kieszonka „odzieżowa” — przeźroczysta	1	19

WiMBP w Szczecinie — Karta tytułowa wydawnictwa „Sto utworów muzyki sakralnej” opracowanych przez muzyka Pedagogium Szcze- cińskiego P. Duchilio. Szczecin 1607	7/8	229
---	-----	-----

USA

The Library of Congress — Waszyngton

— Drzwi do pokoju rzadkich ksiąg	7/8	202
— Fragment wnętrza	7/8	199
— Gmach Biblioteki	7/8	200
— Hall wejściowy	7/8	201

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY AUTORÓW

Adamów L. nr 11 s. 335	Chylińska A. nr 7/8 s. 228
Andonowski A. G. nr 4 s. 116	Czado E. nr 5 s. 147
Arnoldowa M. nr 3 s. 72	Czardaklijski G. nr 5 s. 144
Assbury E. nr 6 s. 161	Czarnecka M. nr 6 s. 175
Baumgart A. nr 7/8 s. 240	Dąbek St. nr 7/8 s. 227
Bielińska S. nr 2 s. 54, nr 5 s. 159	Dembowska M. nr 9 s. 268
Biliński L. nr 10 s. 290, nr 11 s. 333	Dunin J. nr 7/8 s. 210
Buchalczyk E. nr 3 s. 70	Duninowa C. nr 6 s. 165
Cejpek J. nr 9 s. 264	E. P. nr 7/8 s. 252
Chamerska H. nr 3 s. 91	eLBe nr 1 s. 22, nr 2 s. 55, nr 3 s. 87,

- nr 4 s. 123, nr 5 s. 155, nr 6 s. 183,
nr 7/8 s. 241, nr 9 s. 283, nr 10
s. 314, nr 11 s. 342, nr 21 s. 379.
- Figiel L. nr 5 s. 147
- Filipkowska - Szemplińska J. nr 10
s. 293
- Faber M. nr 12 s. 376
- Frankowski J. nr 6 s. 179
- Gołowicz W. nr 6 s. 169
- Gostyńska D. nr 11 s. 322
- Gumkowski K. (tłum.) nr 10 s. 304
- Gutry M. nr 12 s. 355
- H. H. nr 6 s. 188
- Handelsman H. nr 3 s. 82, nr 4 s. 121,
nr 9 s. 285
- Hudymowa M. nr 3 s. 86
- I. Sz. nr 5 s. 151, nr 9 s. 282
- Irmiler J. nr 10 s. 304
- J. Cz nr 9 s. 283, nr 10 s. 318
- J. M. nr 6 s. 188
- Jaskuła R. nr 2 s. 52
- Joy L. M. nr 7/8 s. 217
- Józefowicz E. nr 9 s. 258
- K. G. nr 9 okł., nr 10 okł.
- K. Z. nr 6 s. 187
- Kołodziejska J. nr 2 s. 33, 58, nr 6
s. 185, nr 7/8 s. 194, nr 11 s. 344,
348
- Kotarski S. nr 7/8 s. 253
- Kozioł Cz. nr 12 s. 357
- Kowalczykówna J. nr 11 s. 336
- Krajewska J. nr 3 s. 78
- Kramm J. nr 3 s. 82
- Krzyżewski T. nr 1 s. 2, nr 11 s. 327
- Kwiecień C. nr 7/8 s. 245
- L. B. nr 2 s. 59, nr 3 s. 92, nr 4
s. 125, nr 5 s. 157, nr 6 s. 186,
nr 7/8 s. 250, nr 9 s. 285, nr 10
s. 316, nr 11 s. 346, nr 12 s. 381
- M. K. nr 1 s. 29, nr 2 s. 59, nr 3
s. 92, nr 4 s. 125, nr 5 s. 157, nr 6
s. 186 nr 7/8 s. 250, nr 9 s. 285,
nr 10 s. 316, nr 11 s. 346, nr 12
s. 381
- Madany E. (tłum.) nr 9 s. 264
- Maj J. nr 1 s. 15
- Michalak H. nr 9 s. 277
- Minkiewicz M. (tłum.) nr 7/8 s. 217
- Misków A. nr 6 s. 175
- Mossakowska-Mazany H. nr 10 s. 296
- Musioł K. nr 7/8 s. 222
- Nagórska I. nr 5 s. 140
- Pawlikowska E. (tłum.) nr 4 s. 116,
nr 9 s. 268
- Peterson T. nr 1 s. 22
- Piwowarczyk A. nr 1 s. 18, nr 10
s. 309
- Podgajniak G. nr 7/8 s. 213
- Podgóreczny J. nr 5 s. 159, nr 6 s. 189,
nr 10 s. 312, 313, nr 12 s. 383
- Prokopowicz M. nr 7/8 s. 227, 252
- Ptaszyk M. nr 6 s. 178
- Reiterowa A. nr 11 s. 337
- Remerowa K. nr 5 s. 129
- Rudnicka Z. nr 4 s. 112, nr 11 s. 330
- Rutkowski Z. nr 1 s. 31
- Rymar E. nr 10 s. 310
- Rynkiewicz J. nr 7/8 s. 228
- Sediaczek F. nr 1 s. 13
- Siek E. nr 4 s. 108
- Siekierski S. nr 1 s. 6, s. 20, nr 12,
s. 353
- Siekierycz K. nr 2 s. 47, 57, nr 4
s. 119, nr 7/8 s. 249, nr 9 s. 270
- Słowiński R. nr 2 s. 50
- Spóz A. nr 7/8 s. 232
- Stummvoll J. nr 9 s. 270
- Stępniewska D. nr 7/8 s. 237
- Tatarkiewicz-Hitczenko E. nr 2 s. 38,
nr 5 s. 137, 153
- Tatkowska S. nr 4 s. 121
- Te Zar nr 1 s. 31, nr 2 s. 61, nr 3
s. 94, nr 4 s. 127, nr 6 s. 190, 191,
nr 7/8 s. 254, nr 9 s. 287, nr 10
s. 318, nr 11 s. 350, 352 nr 12 s. 383
- Termer J. nr 3 s. 89, nr 7/8 s. 247
- Urbańczyk I. nr 6 s. 171
- Wańkiewicz M. nr 7/8 s. 198
- Wiącek H. nr 1 s. 24, nr 4 s. 108
(tłum.), nr 12 s. 372
- Wierzbicki J. nr 1 s. 9, nr 7/8 s. 205,
nr 9 s. 272
- Więckowska H. nr 11 s. 321
- Wilbik W. nr 9 s. 279
- Wojciechowski J. nr 10 s. 300, nr 12
s. 375
- Wolska H. nr 6 s. 187
- Wołosz J. nr 3 s. 65
- Zarachowiczowa H. nr 2 s. 40
- Zarzębski T. nr 4 s. 99, nr 12 s. 362
- Zasadowa H. nr 5 s. 134
- Żukowska W. nr 9 s. 274
- Żurowski T. nr 7/8 s. 234

Załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1966 r. (poz. 225).

TABELA STANOWISK, KWALIFIKACJI, UPOSAŻENIA ZASADNICZEGO I DODATKU SPECJALNEGO PRACOWNIKÓW SŁUŻBY BIBLIOTECZNEJ

Lp.	Stanowisko	Wykształcenie	Wymagany staż pracy	Stawki uposażenia zasadniczego w zł od — do	Stawki dodatku specjalnego
1	Kustosz	wyższe bibliotekarskie, wyższe	8	2000—2800	do 1
2	Starszy bibliotekarz	wyższe bibliotekarskie, wyższe	6	1700—2500	do 3
		studium bibliotekarskie	8	1600—2300	do 4
3	Bibliotekarz	wyższe bibliotekarskie	2	1500—2200	do 5
		wyższe	3		
		studium bibliotekarskie	4	1300—2000	do 6
		średnie bibliotekarskie	5		
4	Młodszy bibliotekarz	wyższe bibliotekarskie	—	1400—1800	do 7
		wyższe	—	1200—1600	do 7
		studium bibliotekarskie	—		
		średnie bibliotekarskie	—	1100—1500	do 7
5	Pomocnik bibliotekarza	średnie	—	1000—1500	do 7
		podstawowe	—	900—1400	do 8
6	Starszy magazynier biblioteczny	średnie	2	1000—1900	do 6
		podstawowe	5		
7	Magazynier biblioteczny	średnie, podstawowe	—	900—1500	do 8

Załącznik nr 2 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1966 r. (poz. 225).

TABELA STANOWISK, KWALIFIKACJI, UPOSAŻENIA ZASADNICZEGO I DODATKU SPECJALNEGO PRACOWNIKÓW ZATRUDNIONYCH PRZY KONSERWACJI ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

Lp.	Stanowisko	Wykształcenie	Wymagany staż pracy	Stawki uposażenia zasadniczego w zł od — do	Stawki dodatku specjalnego
1	Starszy konserwator	wyższe odpowiadające wykonywanej specjalności	6	2000—2800	do 3
2	Konserwator	„	4	1700—2500	do 5
3	Młodszy konserwator	„	—	1400—1800	do 7
		średnie odpowiadające wykonywanej specjalności	—	1200—1600	do 7

Załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1966 r. (poz. 225).

TABELA STAWEK DODATKU SPECJALNEGO ZAMIAST DOTYCHCZASOWYCH PROCENTOWYCH DODATKÓW SPECJALNYCH I DODATKÓW ZA WARUNKI SZKODLIWE DLA ZDROWIA

S t a w k a	Z ł o t y c h
1	1000.—
2	900.—
3	800.—
4	700.—
5	600.—
6	500.—
7	400.—
8	300.—
9	200.—
10	100.—

Załącznik nr 4 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1966 r. (poz. 225).

TABELA STAWEK DODATKU FUNKCYJNEGO DLA BIBLIOTEK NAUKOWYCH

Lp.	F u n k c j a	Stawka dodatku funkcyjnego zł
1	Dyrektor biblioteki	800
2	Kierownik biblioteki, wicedyrektor biblioteki	600
3	Kierownik biblioteki wydziałowej lub biblioteki instytutu w szkole wyższej, kierownik jednostki organizacyjnej wchodzącej w skład biblioteki, a zatrudniającej co najmniej 6 pracowników działalności podstawowej	400
4	Kierownik jednostki organizacyjnej wchodzącej w skład biblioteki, a zatrudniającej co najmniej 3 pracowników działalności podstawowej, instruktor	300

TABELA STAWEK DODATKU FUNKCYJNEGO
W PUBLICZNYCH BIBLIOTEKACH POWSZECHNYCH

Lp.	Funkcja	Stawka dodatku funkcyjnego
1	Dyrektor biblioteki publicznej: — wojewódzkiej i miejskiej — wojewódzkiej — miejskiej w miastach powyżej 200 tys. mieszkańców i miasta Torunia	800
2	Zastępca dyrektora w bibliotece publicznej: — wojewódzkiej i miejskiej — wojewódzkiej — miejskiej w miastach powyżej 200 tys. mieszkańców i miasta Torunia — dyrektor miejskiej biblioteki publicznej w miastach od 100 do 200 tys. mieszkańców	500
3	Kierownik biblioteki publicznej: — powiatowej i miejskiej — powiatowej Zastępca dyrektora miejskiej biblioteki publicznej w miastach od 100 do 200 tys. mieszkańców Kierownik działu instrukcyjno-metodycznego w bibliotekach publicznych: — wojewódzkiej i miejskiej — wojewódzkiej	400
4	Kierownik działu bibliograficznego w bibliotece publicznej: — wojewódzkiej i miejskiej — wojewódzkiej — w miastach powyżej 200 tys. mieszkańców i miasta Torunia	300
5	Kierownik biblioteki publicznej: — miejskiej w miastach stanowiących powiat poniżej 100 tys. mieszkańców — dzielnicowej instruktor w bibliotece publicznej — wojewódzkiej i miejskiej — wojewódzkiej kierownik działu instrukcyjno-metodycznego zatrudniającego co najmniej 3 pracowników działalności podstawowej w bibliotece publicznej: — powiatowej i miejskiej — powiatowej	350
6	Instruktor w bibliotece publicznej: — powiatowej i miejskiej — powiatowej	300
7	Instruktor w bibliotece publicznej: — miejskiej w miastach powyżej 200 tys. mieszkańców — miejskiej w miastach stanowiących powiaty, posiadającej co najmniej 8 filii bibliotecznych — dzielnicowej posiadającej co najmniej 8 filii bibliotecznych	250
8	Kierownik działu, oddziału, filii bibliotecznej, zatrudniających co najmniej 6 pracowników działalności podstawowej	300
9	Kierownik działu, oddziału, filii bibliotecznej, zatrudniających od 3 do 5 pracowników działalności podstawowej	250
10	Kierownik biblioteki publicznej, miejskiej w miastach nie stanowiących powiatów Kierownik filii bibliotecznej (oddziału), zatrudniających mniej niż 3 pracowników działalności podstawowej Kierownik biblioteki publicznej: — osiedlowej — gromadzkiej	125
11	Kierownik filii bibliotecznej biblioteki publicznej: — osiedlowej — gromadzkiej	100

TABELA STAWEK GODZINOWYCH DLA ROBOTNIKÓW ZATRUDNIONYCH
W INTROLIGATORNIACH ORAZ PRZY KONSERWACJI
ZBIORÓW BIBLIOTECZNYCH

Grupa	Wymagane kwalifikacje	Stawka za jedną godzinę pracy w złotych
I	Robotnik niewykwalifikowany	4,40
II	Robotnik posiadający umiejętności fachowe w zakresie potrzebnym do wykonywania robót o charakterze pomocniczym	4,50 — 5,40
III	Robotnik posiadający umiejętności fachowe w zakresie wymaganym do wykonywania robót pod nadzorem	5,50 — 7,50
IV	Robotnik posiadający tytuł robotnika wykwalifikowanego w zawodzie, w którego zakresie wykonuje samodzielne roboty	7,60 — 9,60
V	Robotnik posiadający tytuł mistrza w zawodzie, w którego zakresie wykonuje samodzielnie trudne i precyzyjne roboty	10,00 — 13,50

HELENA WIĄCEK
Instytut Książki i Czytelnictwa
Warszawa

**SCHNELLINFORMATION = EXPRESSINFORMACJA = SZYBKA
INFORMACJA**

Szybka informacja w przemyśle przestała już być zjawiskiem szokującym. Dziesiątki ośrodków dokumentacyjnych różnego szczebla — resortowe, branżowe czy nawet zakładowe — w wielorakiej formie i przy użyciu różnorodnych technik opracowują zestawienia i przeglądy literatury, streszczenia, wyciągi. Kopiuje się dokumenty, tłumaczy wybrane artykuły. Tempo, tempo — najnowsze informacje o osiągnięciach krajowych i zagranicznych niby świeża krew zasilają ciągle chłonny organizm produkcji, dając kadrze technicznej impuls do nowych twórczych pomysłów, rzutuujących na wzrost wyników pracy.

Ale nie o informacji technicznej chciałabym mówić, a o bliższej nam — o szybkiej informacji z zakresu bibliotekarstwa. Pomysł jej zrodził się na I Konferencji Instytutów Bibliotekoznawczych i Ośrodków Metodycznych krajów socjalistycznych, jaka odbyła się w Budapeszcie w grudniu 1964 r. i poświęcona była zagadnieniom współpracy tych placówek. Jedno z zaleceń końcowych brzmiało: „Każdy u uczestniczących krajów pominiem sporządzać co miesiąc w formie wykazu, względnie na luźnych kartkach, pełną bibliografię ukazującej się literatury krajowej z zakresu bibliotekarstwa. Ma ona obejmować: druki zwarte, artykuły z czasopism oraz materiały niepublikowane o charakterze źródłowym. Tytuły publikacji powinny być tłumaczone na j. rosyjski i niemiecki. Po zakończeniu roku powinno się wydawać wykazy w formie bibliografii kumulowanej”. Oczywiście, zebrane i opracowane co miesiąc materiały miały być wymieniane między zainteresowanymi Ośrodkami dla zapewnienia tą drogą jak najszybszej informacji.

Przyjrzyjmy się teraz, jak prawie po 2 latach od początku tej odważnie podjętej inicjatywy przedstawia się jej realizacja.

Najwcześniej „wystartował” główny projektodawca tj. Węgierski Centralny Ośrodek Bibliotekoznawstwa i Metodyki w Budapeszcie (Könyvtártudományi és

Módszertam Központ) wydając — zgodnie z ustalonymi zasadami — naprzód comiesięczne, a później nawet częstsze zestawy literatury w formacie A4 (ok. 8 opisów na stronie za krótkimi adnotacjami w j. niemieckim i rosyjskim), powielane techniką offsetową. W omawianym okresie działalności koledzy węgierscy podjęli dalsze usprawnienia nad formą wydawanej szybkiej informacji, od br. mianowicie opracowują ją w 2 seriach: pierwsza obejmuje literaturę krajową (z adnotacjami w j. rosyjskim), druga — literaturę zagraniczną, w oparciu o bogaty wachlarz czasopism bibliotekarskich z całego świata. Stopniowo wprowadzane są w niej adnotacje i w innych językach (franc., ang.). Obydwie serie wydawane są zgodnie z życzeniem abonentów, dwustronnie lub jednostronnie z myślą o rozcinaniu opisów i włączaniu do kartotek tematycznych. Ta ostatnia, wcale nie nowa zresztą i praktykowana choćby u nas (Przewodnik Bibliograficzny, Bibliografia Zawartości Czasopism) forma druku ma jednak w tym wypadku istotne znaczenie, gdyż spisy ułożone są w obrębie tytułów omawianych czasopism, co nie wpływa dodatnio na przejrzystość układu i utrudnia poszukiwania tematyczne. Przy większej ilości materiałów niezbędny jest indeks rzeczowy, którego pierwszy numer już się zresztą ukazał. Oddział Informacji i Dokumentacji Ośrodka, wykonujący tę olbrzymią pracę — a trzeba zaznaczyć, że spisy literatury są publikowane w 2—4 tygodnie po ukazaniu się danego czasopisma (a więc tempo zawrotne!) — dysponuje bogatym zapleczem technicznym i własną biblioteką fachową, ma również ścisłe kontakty z siecią ośrodków dokumentacyjnych innych branż. Przedstawicielka takiego potentata w dziedzinie dokumentacji, jaką jest NRF, zwiedzając Ośrodek oceniła go pod względem metod pracy i zasięgu opracowywanych materiałów jako „nie mający równego sobie w żadnym z krajów socjalistycznych” (Nachrichten für Dokumentation 1966 nr 3 s. 101).

Nieco inną formę szybkiej informacji zastosował Naukowo-Metodyczny Gabinet Bibliotekarstwa (Ustrědñi Vědecko-Metodický Kabinet Knihovnictví) przy Bibliotece Narodowej Czechosłowacji w Pradze. Na luźnych kartkach formatu międzynarodowego, opatrzonych znakiem klasyfikacji dziesiętnej, rejestrowana jest na bieżąco cała czeska literatura bibliotekarska. Kompletność rejestracji zaznacza się z jednej strony tym, że prócz druków zwartych i artykułów z czasopism wykazywane są również wszelkiego rodzaju materiały powielane, jak sprawozdania i plany pracy bibliotek, relacje z narad i konferencji, wydawnictwa terenowych bibliotek wszystkich typów itp., z drugiej, że wykorzystuje się tu sporo tytułów czasopism o szerszym profilu niż ściśle bibliotekarskie. Uwzględniane są także recenzje prac czy artykułów zagranicznych, zamieszczane w czeskich pismach bibliotekarskich. Zgodnie z potrzebami wymiany międzynarodowej każdy opis zawiera tłumaczenie tytułu w języku niemieckim i rosyjskim.

Udział trzeciego partnera tj. Niemieckiej Republiki Demokratycznej wymaga osobnego omówienia, gdyż jej działalność w pewnym stopniu wyprzedza inicjatywę budapeszteńską. Mianowicie, w ramach ogólnoniemieckiego systemu informacji i dokumentacji w Niemieckiej Książnicy w Lipsku (Deutsche Bücherei) pełniącej funkcję biblioteki narodowej, został utworzony w 1964 r. specjalny Oddział do dokumentacji literatury z dziedziny bibliotekarstwa. W oparciu o ścisłą współpracę z większymi bibliotekami NRD od tego czasu Oddział opracowuje na bieżąco drukowane karty dokumentacyjne zarówno literatury krajowej jak i zagranicznej, przesyłając je w odstępach 2-miesięcznych do zainteresowanych ośrodków w krajach socjalistycznych. Ilość dokumentowanych czasopism wzrasta z roku na rok. Mimo stałego rozwoju omawianej formy informacji w br. powstała jej nowa odmiana, a mianowicie Schnellinformation, wydawana przez Ośrodek Metodyczny Bibliotek Naukowych przy Państwowym Sekretariacie d/s Szkolnictwa Wyższego. Piszę o tym na podstawie notatki (Bibliothekar 1966 nr 5) wyjaśniającej, że wspomniana publikacja ma stanowić uzupełnienie do kart dokumentacyjnych Deutsche Bücherei i rejestrować również materiały niepublikowane (prace zespołów roboczych, stowarzyszeń centralnych i regionalnych zakładów kształcenia bibliotekarzy itp.); układ opisów wg klasyfikacji dziesiętnej, przy kumulacji kwartalnej przewidziany indeks krzyżowy. Rozbudowa systemu informacji wynika z istotnego zapotrzebowania na wiadomości aktualne, pogłębione a trudno dostępne szerszemu ogółowi bibliotekarzy. Jak widać z powyższych uwag NRD, uprzywilejowana dzięki j. niemieckiemu, przyjętemu jako jeden z dwóch (obok rosyjskiego) przy współpracy krajów socjalistycznych, partycypuje w sposób istotny i na zasadach bardzo nowoczesnych (karty dokumentacyjne) w wymianie informacji bibliotekoznawczej.

Wracając do realizacji postanowień z Budapesztu trzeba wymienić jeszcze dwa zainteresowane tym problemem kraje: ZSRR i Bułgarię. Państwowa Biblioteka im. Lenina sporządza dwumiesięczny adnotowany przegląd literatury radzieckiej

„Bibliotekovedenie i bibliografia” w układzie działowym z indeksem alfabetycznym oraz wykazem czasopism, wykorzystanych w danym numerze. Z tych samych jak w NRD względów powielany przegląd nie zawiera tłumaczeń na inne języki.

Bułgarska Biblioteka Narodowa im. Cyryla i Metodego w Sofii przesyła co 2 miesiące spisy (maszynopis) bibliotekarskiej literatury bułgarskiej z adnotacjami w j. niemieckim. Jak wskazuje jednak ich zawartość, adnotacje dotyczą prawie wyłącznie czasopisma „Bibliotekar”, a więc przegląd nie spełnia podstawowego postulatu tj. kompletności literatury krajowej i z tego względu nie może być uważany za pełną realizację uchwał powziętych w Budapeszcie.

Tak w dużym skrócie przedstawia się historia „narodzin” i obecnego etapu rozwojowego szybkiej informacji w bibliotekarstwie krajów socjalistycznych. Nie jest ona na pewno systemem idealnym, wypracowanym do końca, wymaga dalszego ujednoczenia metod pracy, czynniejszego udziału poszczególnych krajów oraz sposobów szerszego upowszechnienia jej rezultatów. Problemy te będą zresztą — jak myślę — dyskutowane na następnej, planowanej w najbliższej przyszłości, konferencji ośrodków. Ale jedna sprawa jest bezsporna: bez odwoływania się do wielkich argumentów i przykładów z innych dziedzin o bogato rozwiniętej informacji, bez długiego dowodzenia o potrzebie modernizowania pracy należy stwierdzić, że ta forma informacji nosi właśnie wyraźne znamiona postępu, jest nowym pozytywnym krokiem w rozszerzaniu wiedzy o zawodzie, uwielokrotnionej przez doświadczenia sąsiadów.

Oto niektóre cechy tego sposobu informacji zasługujące na uwagę: przede wszystkim jej szybkość, sprowadzająca się na ogół do okresu 2 miesięcy od ukazania się omawianego źródła informacji. Malkontent mógłby zakwestionować potrzebę tego właśnie pośpiechu w bibliotekarstwie, które przecież nie jest w dosłownym znaczeniu dziedziną produkcyjną, wymagającą takich właśnie metod, ale ta cecha stanowi przecież dodatkowy walor nie do pogardzenia w praktycznym wykorzystaniu. Nie jest bowiem rzeczą obojętną, czy śledzi się rozwój, plany, osiągnięcia bibliotekarstwa aktualnie, czy ma się możliwość sięgnąć do tych materiałów dopiero wtedy, gdy już „traćą myszką”. Wartość Schnellinformation tkwi również w dotarciu do materiałów niepublikowanych, najczęściej powielanych i na ogół trudno dostępnych, a obrazujących na gorąco różne aspekty działalności bibliotekarskiej. Jest więc informacją żywą, dokumentującą na bieżąco złożony świat bibliotekarskich problemów. Materiały sygnalizowane w szybkiej informacji mogą być na zapotrzebowanie wypożyczane, co wzmaga praktyczny sens i bezpośredniość przydatności omawianej akcji. Nie bez znaczenia jest też oszczędność czasu, jaki musiałoby się przeznaczyć na wertowanie odpowiednich czasopism i na poszukiwania bibliograficzne. Przy bardziej wnikliwej analizie znalazłyby się na pewno i inne pozytywne.

Wprawdzie celem niniejszych uwag była informacja o nowym typie informacji bibliotekarskiej, ale przy tej okazji nieodparcie nasuwa się pytanie, czy istniałaby potrzeba i ew. możliwości przeniesienia tych doświadczeń na nasz rodzimy teren. Jak dotąd bowiem Polska, reprezentowana na konferencji w Budapeszcie przez Instytut Książki i Czytelnictwa, jest jedynie użytkownikiem szybkiej informacji nie włączając się do niej aktywnie przez nadsyłanie odpowiednich materiałów krajowych. Trudności są natury dwojakiej. Pierwsza wynika z odmienności przyjętego u nas systemu informacji bibliotekarskiej, który okrzepł, został przyjęty i uznany za wystarczający. Zastrzegam się, że nie wchodząc w sytuację poszczególnych bibliotek czy ich ośrodków informacji, mam głównie na myśli te ogólnopolskie centralne publikacje, które oficjalnie rejestrują literaturę bibliotekarską, a więc *Przewodnik Bibliograficzny*, *Bibliografię Zawartości Czasopism* oraz *Bibliografię Bibliografii i Nauki o Książce*. O ile dwa pierwsze stanowią względnie szybkie źródło informacji, to trzecia publikacja podsumowująca literaturę bibliotekarską w skali rocznej ma co najmniej 2-letnie opóźnienie i z tego względu przedstawia w głównej mierze wartość historyczną.

Druga trudność to niestety niepunktualne ukazywanie się naszych czasopism bibliotekarskich, przeszkoda niepokonana od lat. A przecież one m.in. stanowią podstawową bazę informacji.

Mimo tych trudności istnieją — jak się wydaje — obiektywne możliwości wykorzystania istniejących form bieżącej rejestracji literatury bibliotekarskiej dla potrzeb szybkiej informacji. Oczywiście wymagałoby to dodatkowej pracy (tłumaczenie na j. rosyjski i niemiecki), ale i dla tej sprawy znalazłoby się jakieś rozwiązanie. Warunkiem niezbędnym byłyby również wysiłki nad usprawnieniem wydawania prasy fachowej. Wszystkie te sprawy warte są przemyślenia zarówno w aspekcie korzyści własnych jak i potrzeb współpracy międzynarodowej.

SPECJALNOŚĆ — ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI BIBLIOTECZNEJ

Przy bliższej analizie systemu kształcenia bibliotekarzy w naszym kraju daje się odczuć, oprócz innych mankamentów, zbyt słaby nacisk położony na specjalizację. Zawód bibliotekarza traktuje się jako jednolitą całość, i suma wiadomości, jaką dysponuje młody bibliotekarz, jest zbyt uniwersalna, aby okazała się wystarczającą dla poszczególnych dziedzin tego zawodu. W bibliotekach publicznych potrzebni są wykwalifikowani specjaliści, odpowiednio przygotowani do pełnienia konkretnych funkcji, a to wymaga, obok ogólnego wykształcenia zawodowego, również właściwego przygotowania specjalistycznego. Owo przygotowanie odbywa się czasami w trybie doraźnym, już po przystąpieniu młodego bibliotekarza do pracy, poprzez kursy specjalistyczne, ale dotyczy ono niemal wyłącznie czytelnictwa dziecięcego, czy też służby informacyjno-bibliograficznej, gdzie bez dodatkowego przeszkolenia praca byłaby niezwykle utrudniona.

Chciałbym zwrócić uwagę na „dyskryminację” niezwykle ważnej specjalności, którą można dość ogólnie nazwać organizacją działalności bibliotecznej. Mówiąc prościej, chodzi mi o brak teoretycznego przygotowania do pełnienia funkcji pracowników bibliotek powiatowych i kierowania większymi bibliotekami miejskimi. W tej dziedzinie poprzestajemy tylko na ogólnym przygotowaniu bibliotekarskim, a dalszą, niezbędną przecież, wiedzę trzeba zdobywać samodzielnie, a i to przeważnie na podstawie własnych doświadczeń, bo opracowań teoretycznych prawie nie ma. Dopiero w roku 1965 odbył się pierwszy, od wielu lat, kurs organizacji pracy w bibliotece powiatowej, będący niejako sygnałem tych potrzeb. Dotychczas pewną tylko część wiadomości z tego zakresu mogły dać kursy instruktorskie, bo też inne były ich założenia programowe. Wydaje mi się, że w ogóle zbyt mało uwagi poświęcano dotychczas tej, tak ważnej przecież, specjalności.

Stan taki ma oczywiście swe przyczyny obiektywne. Przede wszystkim grono specjalistów jest stosunkowo nieliczne, a więc ujęcie specjalnych kursów w corocznym kalendarzu mogło nie zawsze wydawać się usprawiedliwione. Poza tym prawidłowy rozwój sieci bibliotek nie stwarzał sytuacji kryzysowych, a więc nie powodował konieczności natychmiastowych rozwiązań. Widocznie to spowodowało, że całe zagadnienie było niedostrzegane, względnie odkładane na później, przy konfrontacji z innymi wyraźniej widocznymi potrzebami. I jeżeli dopiero rok 1965 przyniósł pierwszą próbę przeszkolenia teoretycznego organizatorów działalności bibliotecznej, to sądzę, że właśnie w tym czasie pojawiły się pierwsze oznaki kryzysu.

Większość osób, kierujących dotychczas bibliotekami powiatowymi lub dużymi organizacjami bibliotecznymi w miastach, to ludzie, którzy owe biblioteki zakładali, kształtowali ich profil aż do chwili obecnej. Suma doświadczeń zdobyta przez nich w ciągu dwudziestu bez mała lat pracy jest wielokrotnie większa i niemożliwa do uzyskania na jakichkolwiek uczelniach, a tym bardziej kursach. Są to więc wysokokwalifikowani specjaliści, doskonale znający swoją specjalność i może dlatego nie było dotychczas potrzeby teoretycznego szkolenia w tym zakresie. Ale dwadzieścia lat pracy to jednak bardzo dużo, zwłaszcza, że ci, którzy zaczynali organizować biblioteki zaraz po wojnie, mieli za sobą już lata pracy poprzedniej. I teraz z każdym rokiem owa kadra doświadczonych bibliotekarzy zaczyna się wykruszać. Następcy rozpoczynają pracę, podobnie jak ich poprzednicy, bez koniecznego przygotowania specjalistycznego, ale obecnie sytuacja jest zupełnie inna. Młody kierownik np. biblioteki powiatowej ma do czynienia z dużym organizmem, złożonym z licznych bibliotek, które w dodatku stale się rozwijają; obecna sytuacja jest odmienna od stanu dawnego. Trudno też czekać, aż nagromadzi się suma doświadczeń, które pozwoliłyby dorównać wiedzą poprzednikom. Pracę trzeba kontynuować i dalej ją rozwijać; w tym cała trudność.

Pozornie może się wydawać, że długoletnia praca np. na stanowisku instruktora, pod opieką dobrego kierownika, pozwoli bibliotekarzowi na późniejszą samodzielną pracę kierowniczą. Osobiście jednak żywię co do tego pewne wątpliwości. Przede wszystkim działalność organizacyjna, działalność kierownicza różni się bardzo poważnie od działalności instruktorskiej, wymaga całego zasobu odrębnych wiadomości, a nawet, jak sądzę, zdolności. Poza tym obecna działalność organizacyjna i instruktorska wymaga daleko posuniętego podziału pracy, niejako autonomii poszczególnych pracowników, jeżeli ma być efektywna. Stałemu rozwo-

jowi sieci bibliotecznej nie towarzyszył wzrost komórek kierowniczych i instruktorskich; bywa i tak, że liczba placówek w powiecie, liczba filii w mieście, wzrosła niemal dwukrotnie, a kadry kierownicze i instruktorskie pozostały liczbowo bez zmian. Stąd poważny wzrost zadań, wzmożony dodatkowo stałym rozszerzaniem zakresu działalności bibliotecznej. Podział obowiązków, konieczny dla podołania wszystkim zadaniom, ma jednak tę ujemną stronę, że poszczególni pracownicy, poza kierownikiem, nie obejmują całokształtu zagadnień, związanych z daną biblioteką, względnie siecią biblioteczną obsługiwanego rejonu, a tylko niektóre jej elementy. Dlatego też każdy, kto obejmie w bibliotece stanowisko kierownicze, musi przeznaczyć sporo czasu na poznanie całości zagadnienia, nawet jeśli ma za sobą dłuższy staż pracy w tejże placówce na innym stanowisku.

Tak więc młody specjalista w zakresie służby bibliotecznej zdany jest w zasadzie na własne siły. Kierownicy placówek bibliotecznych dysponują zbyt nikłym kapitałem czasu, aby byli w stanie poświęcić więcej miejsca na przygotowanie swoich zastępców i następców. Zresztą przygotowanie nowych kadr organizatorów, w możliwie najkrótszym czasie, leży w interesie samych bibliotek, a przy obecnej rozbudowanej strukturze sieci i bibliotek jest to niemożliwe bez systematycznego, naukowego ujęcia zagadnienia. Wiem z własnego doświadczenia, jak trudne i często bezowocne są samodzielne poszukiwania w tej dziedzinie, nawet przy życzliwej pomocy doświadczonych bibliotekarzy.

Wydaje się, jak już wspominałem, że w ciągu najbliższych kilku lat sytuacja może nabrać znamion kryzysu. Możemy stanąć nagle wobec braku odpowiednio przygotowanych kadr organizatorów działalności bibliotecznej. Myślę, że doraźnym środkiem zapobiegawczym byłoby odpowiednie zabezpieczenie materiałów teoretycznych. Zdaję sobie sprawę, że jest to postulat niezwykle trudny do zrealizowania, zważywszy, że dysponujemy w tej dziedzinie tylko jednym podręcznikiem z prawdziwego zdarzenia („Organizacja i administracja biblioteki” SBP 1964) oraz kilkoma artykułami w dawnych rocznikach „Przeglądu Bibliotecznego”. Dlatego sądzę, że ważne byłoby zwrócenie większej uwagi na materiały przekładowe, zwłaszcza niemieckie czy angielskie, w formie przekładów podręczników lub choćby poprzez specjalne zeszyty przekładów. Poza tym wydaje się celowe publikowanie tłumaczonych artykułów bieżących z bibliotekarskiej prasy zagranicznej, przy tym sądzę, że stosunkowo łatwo dostępne mogą być ciekawe materiały zamieszczane w czeskim piśmie „Čtenář” i bułgarskim „Bibliotekar”.

Niemniej jednak właściwe przygotowanie organizatorów służby bibliotecznej możliwe jest tylko poprzez odpowiedni system szkolenia. W pewnym stopniu pomóc mogłoby odpowiednie podkreślenie owej specjalności w naszych nielicznych uczelniach bibliotekarskich; w pewnym stopniu tylko, bowiem niewielki procent absolwentów tych uczelni trafia do bibliotek publicznych. Dlatego ważne jest kontynuowanie, przez pewien czas przynajmniej, specjalnych kursów w zakresie organizacji pracy bibliotecznej, a nawet zwiększenie ich liczby. Potrzeby bowiem w tym zakresie są aż nadto wyraźne.

MIECZYŚLAW FABER

Woj. i Miejska Bibl. Publiczna
Opole

DYSPROPORCJE I REZERWY

(Problemy organizacyjne)

Artykuł Kol. J. Wołosza*) zwraca uwagę nie tylko przekornym tytułem oraz śmiałością opinii i sugestii, lecz przede wszystkim aktualnością i ważnością przedstawionych zagadnień, wymagających — nie od dzisiaj i nie od wczoraj — rzetelnego i konkretnego uregulowania.

Będzie więc — jak sądzę — z pożytkiem dla naszej pracy, jeśli wypowiedź ta stanie się początkiem szerszej dyskusji o problemach organizacyjnych i modelu — w szerokim tego słowa znaczeniu — bibliotek publicznych.

* *Bibliotekarz* 1966 nr 3

W nawale prac, różnych akcji, konkursów, szybkiego wzrostu ilościowego usług bibliotecznych działalność wielu bibliotek coraz bardziej oddala się od planowej, systematycznej pracy. Jest to wynikiem zarówno niedostatecznej bazy materialnej i obsady kadrowej, jak i niskiego poziomu organizacji pracy, która w szeregu PiMBP opiera się na mniej lub bardziej udanej improwizacji. Dwa wymienione czynniki w równym stopniu implikują efektywność działania. Jest to — rzecz jasna — truizm, ale truizmy czasami warto przypomnieć. Tym razem jako „wstęp” do kilku uwag o dysproporcjach, które w znacznym stopniu hamują rozwój czytelnictwa na terenie kraju.

Znane są szeroko przykłady, że niektóre PiMBP nie posiadają w swych budżetach funduszy na zakup nowości, podczas gdy inne dysponują środkami daleko wyższymi od przeciętnej krajowej; są placówki, gdzie 1 pracownik wypożyczalni obsługuje 400 czytelników, w innych natomiast dwukrotnie więcej, a jeden instruktor PiMBP opiekuje się 15 placówkami, w innej siedmioma. Przykłady można mnożyć. Rysuje się więc z całą ostrością problem zapewnienia wszystkim bibliotekarzom w kraju równych szans, warunków pracy — w ramach istniejących możliwości — gdyż zadania, generalnie rzecz biorąc, są jednakowe.

Tymczasem dysproporcje w tym zakresie między poszczególnymi województwami i powiatami wcale nie są małe i co gorsza nie mają charakteru przejściowego. Nie postuluję całkowitego wyrównania, ale likwidację zbyt dużych różnic i zapewnienie bibliotekom, które z trudem wiążą koniec z końcem — warunków na „trzy z plusem”, czyli przeciętnych w skali krajowej.

Wstępnym ale ważnym warunkiem realizacji tej zasady jest ustalenie obowiązkowych norm i wskaźników, opartych na doświadczeniach, aktualnych potrzebach bibliotek i możliwościach ekonomicznych. Niezbędne są w pierwszym rzędzie wskaźniki obsady personalnej i dotacji budżetowej na całokształt i poszczególne dziedziny działalności bibliotek, m.in. zakup książek i czasopism oraz działalność oświatową.

Oczywiście, normy te nie powinny hamować hojności gospodarzy bardziej zasobnych regionów kraju, — moim zdaniem — ustalałyby jedynie minimum środków niezbędnych do planowej i systematycznej pracy. Właśnie planowej, gdyż opieranie w znacznym stopniu egzystencji bibliotek na funduszach dodatkowych (odnosi się to zwłaszcza, choć nie tylko, do zakupu książek) prowadzi do chaotycznej, mało wydajnej pracy, uniemożliwia właściwy rozwój placówki.

Obecnie warunki materialne bibliotek zależą w bardzo poważnym stopniu od lokalnych możliwości, tradycji, doceniania spraw czytelnictwa przez miejscowe władze, a nawet osobistego sprytu bibliotekarza, staczającego często boje o każdą złotówkę. Efekty oczywiście bywają różne.

To słusznie, że bibliotekarz powinien troszczyć się o wszystkie sprawy, w tym również finansowe, ale nie stawiamy go przed zbyt trudnym „torem przeszkód”.

Kol. Wołosz słusznie widzi duże rezerwy w reorganizacji systemu sieci bibliotecznych w Polsce. Przeszło 50 000 placówek to istotnie — imponujące, ale czy rzeczywiście stać nas na prawidłowy i planowy rozwój aż tylu placówek? Pytanie ma charakter retoryczny... Problem jest jednak bardzo złożony. Nie sądzę, aby w najbliższym czasie możliwe było połączenie bibliotek publicznych ze związkowymi, a zwłaszcza szkolnymi. Bardziej realne wydają się pewne rozwiązania cząstkowe. A więc np. scalenie kilku małych bibliotek związkowych w małych miastach w jedną dobrze zaopatrzoną i wspólnie utrzymywaną bibliotekę mi ę d z y z a k ł a d o w ą.

Skoro stworzone są, i przeważnie z dobrymi wynikami, międzyzakładowe domy kultury, to nic chyba nie stoi na przeszkodzie, aby to samo przenieść na teren bibliotek.

Wiadomo jest powszechnie, jak wiele jest jeszcze do zrobienia w środowiskach robotniczych, aby książka stała się tam artykułem pierwszej potrzeby, i wiadomo też, jak małe jest oddziaływanie małych, karłowatych bibliotek, które często zakupują kilkadziesiąt przypadkowo dobranych książek najwyżej dwa razy w roku.

Innym rozwiązaniem byłoby łączenie małych bibliotek związkowych z bibliotekami powszechnymi, zwłaszcza na wsi i w małych miasteczkach. W środowiskach tych spotyka się często obok siebie usytuowane placówki obu sieci, z których żadna nie posiada wystarczających środków finansowych, kadrowych, lokalowych, niezbędnych do pracy.

Tworzenie nowych księgozbiorów w PGR, GS, kółkach rolniczych i in. nie uzupełnianych planowo i systematycznie, nie mówiąc już o ich wykorzystaniu — również wymaga sensownego uregulowania. Czy to jest naprawdę ekonomiczne i efektywne upowszechnianie książki? Sygnalizowane sprawy wymagają oczywiście odpowiednich aktów prawnych i... dyskusji, przekonywania, bo wciąż jeszcze kultura, w tym i czytelnictwo, widziana jest w skali resortu, czy branży.

Rezerwy z jednej strony, a niedostatki i dysproporcje z drugiej — oto charakterystyczne cechy obecnej sytuacji w bibliotekach nie tylko publicznych.

Zatrzymajmy się nieco nad problemem organizacji pracy. Na pierwszy plan wysuwają się PiMBP, gdyż od skuteczności ich działania zależy w znacznej mierze rozwój czytelnictwa w całym powiecie. Statut ramowy PiMBP jest ogólnikowy i niedostosowany do aktualnych zadań i warunków pracy, zaś statutu dla MBP — powiatów miejskich — w ogóle nie ma, choć placówki te prowadzą coraz bardziej rozległą i różnorodną działalność. Opracowanie nowych statutów wydaje się więc rzeczą niezbędną. Bardzo potrzebne jest opracowanie, w oparciu o doświadczenia krajowe i zagraniczne, wskazówek i propozycji dotyczących modelu organizacyjnego bibliotek, zwłaszcza PiMBP, organizacji pracy (m.in. specjalizacja pracowników, przydziały czynności, normy dla poszczególnych prac).

Jest to wdzięczne pole do działania dla IKiCZ, którego owocem mógłby być poradnik np. pod tytułem: „Organizacja pracy w bibliotekach publicznych”.

Lepsza, bardziej racjonalna organizacja pracy, nie tylko w PiMBP, na pewno ujawni wiele niewyzyskanych dotąd możliwości.

Zagadnieniem, które urasta do rangi trudnego problemu, zwłaszcza w PiMBP, jest stale rosnący nawał prac organizacyjnych i administracyjnych — związanych z funkcjonowaniem nie tylko placówki powiatowej, lecz także bibliotek gromadzkich. Zakup sprzętu, remonty, sprawy finansowe, przepisywanie różnych materiałów na maszynie itp. zabierają zbyt wiele cennego czasu kierownikowi i instruktorom. Są to czynności, które powinien wykonywać pracownik administracyjno-gospodarczy, przewidziany zresztą w statucie PiMBP. Niestety, tylko w nielicznych placówkach sytuacja jest w ten sposób rozwiązana. Zbyt mało — jak sądzę — bibliotekarze troszczą się o te sprawy, zbyt mało mówią o tym na spotkaniach z władzami. Jednak dobro pracy wymaga, aby pracownicy merytoryczni zajmowali się pracami, do których są powołani, aby opiekowali się przede wszystkim placówkami wiejskimi, a nie trwonili czasu na powielanie materiałów, choć — rzecz jasna — i te prace ktoś musi wykonywać.

Wiąże się z tym ściśle zakres pracy kierownika biblioteki, zwłaszcza powiatowej. W praktyce dość często pełni on nie tylko funkcję instruktora, lecz głównie pracownika administracyjno-gospodarczego. A skutki? Nie analizuje problemów, nie ustala planów i zadań w sposób dokładny. Pochłaniają go bez reszty zadania na dziś, na jutro. Zwiększająca się coraz bardziej rola placówek powiatowych uzasadnia postulat, aby: kierownik PiMBP zajmował się organizacją pracy, planowaniem kierunków i form działalności, współpracą z placówkami i organizacjami

oraz kontrolą pracy instruktorów w terenie, z wyłączeniem bezpośredniej opieki nad bibliotekami na wsi.

Sprawą ważną i wymagającą szybkiego rozstrzygnięcia jest sprecyzowanie zakresu obowiązków i kompetencji Wydziałów Oświaty i Kultury PPRN i PiMBP w stosunku do bibliotek powszechnych w całym powiecie.

Wiadomo, że w myśl obowiązujących przepisów sprawy organizacyjno-gospodarcze, kadrowe i finansowe należą do rad narodowych. Praktyka kilkunastu ubiegłych lat dowodzi, że w większości wypadków właśnie na PiMBP spada główny ciężar pracy na tym odcinku. Remonty lokali, zakup sprzętu, opracowywanie budżetów, starania o fundusze dodatkowe, zmiany kadrowe i wiele innych podobnych spraw dotyczących GBP załatwiają biblioteki powiatowe, nie mając właściwie po temu pełnych uprawnień.

Są dwie możliwości rozwiązania tych trudności: albo rady narodowe będą wykonywać przydzielone im formalnie zadania, albo PiMBP otrzymają większe uprawnienia w tym zakresie.

Ponieważ w Wydziałach Oświaty i Kultury jest bardzo mało pracowników, należałoby przyjąć drugą ewentualność.

Poruszone w tym artykule sprawy nie są ani łatwe, ani proste. Przedstawione propozycje i sugestie są szukaniem dróg poprawy. Myślę, że dalsza wymiana myśli na tematy organizacyjne nie będzie bezowocna.

PRZEGLĄD Piśmiennictwa

SPRAWY BIBLIOTEK I CZYTELNICTWA W PRASIE

Biblioteki i czytelnictwo — przedmiotem żywego zainteresowania w związku z Kongresem Kultury Polskiej. W trosce o czytelnika wiejskiego. Wypowiedzi bibliotekarzy z okazji Kongresu. Produkcja wydawnicza wobec wzrastających wymagań czytelników. W poszukiwaniu polskich pocketbooks. Szanse książki i biblioteki we współczesnym społeczeństwie.

Bogaty serwis informacji o życiu kulturalno-oświatowym w naszym kraju dostarcza nam bieżąca prasa z okazji Kongresu Kultury Polskiej. Liczne artykuły, wywiady, informacje, wreszcie referaty i przemówienia kongresowe wypełniają czołowe szpalty październikowej prasy. W przeglądzie niniejszym ograniczamy się jedynie do tych materiałów, które dotyczą spraw bibliotek i czytelnictwa.

Prezentację artykułów, zamieszczonych z okazji Kongresu Kultury Polskiej, rozpoczynamy od „Wysokiego mnożnika” Bolesławy Hajdukiewicz. Autorka tego artykułu (zamieszczonego w nrze 236 *Sztandaru Młodych*) omawia sytuację i perspektywę bibliotek publicznych działających w środowiskach wiejskich. Sprawa pierwsza — to problem zaopatrzenia bibliotek gromadzkich w książki, a w szczególności w nowości wydawnicze. Opierając się na wynikach badań przeprowadzonych przez Instytut Książki i Czytelnictwa Biblioteki Narodowej, B. Hajdukiewicz konstatuje poważną dysproporcję pomiędzy możliwościami rynku wydawniczego a rozbudzonymi potrzebami czytelnictwami. Środowiska wiejskie są pozbawione wielu wartościowych i poczytnych pozycji, a docierające do nich nowości wydawnicze są już często zapomnianą lekturą czytelnika miejskiego. Wobec powyższego autorka podejmuje dyskusję na temat zmiany roli i funkcji biblioteki gromadzkiej, lansowaną przez zwolenników „centralizacji księgozbiorów”. Koncepcja ta sprowadza się do ograniczenia zakresu działania bibliotek gromadzkich przez zwiększenie udziału zasobnych w księgozbiory bibliotek powiatowych w bezpośredniej obsłudze czytelnika wiejskiego. W praktyce prowadzi to do zamiany biblioteki gromadzkiej na... punkt biblioteczny. B. Hajdukiewicz jest przeciwniczką tej koncepcji, widzi w niej niebezpieczeństwo radykalnego zmniejszenia liczby czytelników na wsi.

Przed bibliotekami publicznymi stoi wiele trudnych problemów do rozwiązania, mimo niewątpliwych sukcesów odniesionych przez nie w ciągu ostatniego dwudziestolecia. I chyba dobrze się stało, że w wielu dyskusjach, przedkongresowych i kongresowych, mówiono nie tylko o osiągnięciach, ale o trudnościach i potrzebach bibliotek. Na czoło tych potrzeb wysuwa się m.in. sprawa wprowadzenia w życie nowej ustawy bibliotecznej. O znaczeniu przygotowywanej ustawy mówi doc. dr Jan Baumgart, prezes Zarządu Głównego SBP, delegat na Kongres Kultury, w wywiadzie zamieszczonym w nrze 226 „Dziennika Polskiego”. J. Baumgart stwierdza, że „wejście w życie ustawy umożliwi stosowanie jednolitej państwowej polityki bibliotecznej i zacieśni współpracę bibliotek w kraju”.

Bibliotekarzy białostockich na Kongresie Kultury Polskiej reprezentował dyrektor WiMBP w Białymstoku Władysław Malewski. W artykule „Ludzie chcą czytać” (*Zielony Sztandar* nr 76) stanowiącym jego przedkongresową wypowiedź, znajdujemy omówienie dorobku bibliotek publicznych w woj. białostockim oraz postulaty w zakresie poprawy bazy lokalowej i sytuacji finansowej tych placówek. W. Malewski proponuje uwzględnienie bibliotek w dotacjach Społecznego Funduszu Budowy Szkół i Internatów. Uzyskane fundusze z tego źródła można byłoby wykorzystać na budowę lokali bibliotecznych, na ich urządzenie i zakup potrzebnego sprzętu. Środki na zakup książek można znacznie zwiększyć przez wprowadzenie obowiązującego wskaźnika, który wg W. Malewskiego nie powinien być mniejszy w budżecie każdej biblioteki, niż średnia wojewódzka (w woj. białostockim wynosi ona 2,10 zł na mieszkańca).

Delegat na Kongres Kultury Polskiej z woj. katowickiego — Stanisław Bożek, dyrektor WBP w Katowicach w artykule pt. „Promieniowanie wiedzy (*Trybuna Robotnicza* nr 229), prezentuje przede wszystkim osiągnięcia bibliotek publicznych tego województwa. Artykuł ten, choć sygnalizuje pewne trudności i braki, przedstawia nam — w odróżnieniu od szeregu informacji prasowych z woj. katowickiego, omawianych m.in. w „Bibliotekarzu” — optymistyczny obraz bibliotekarstwa na Śląsku.

Z okazji Kongresu, „Głos Robotniczy” w nrze 225 zamieszcza wywiad (zatytułowany „Dominująca rola książki”) z dyrektorem WBP w Łodzi Edwardem Siekowskim. Omawiając rolę książki w życiu współczesnym i problemy czytelnictwa, E. Siekowski stwierdza m.in.: „Upowszechnianie czytelnictwa będzie zawsze zadaniem ważnym, ale obecnie przechodzimy do pracy, którą nazwać by można kierowaniem czytelnictwa. Chodzi o budzenie określonych zainteresowań. Najważniejsze chyba jest w tej chwili skierowanie zainteresowania czytelnika wiejskiego na książkę fachową, techniczną”.

W naszym kraju zwiększa się ciągle liczba absolwentów szkół średnich i wyższych. Biblioteki publiczne powinny wyjść także naprzeciw zainteresowaniom czytelnictwa tej grupy czytelników. Tego rodzaju postulat zgłasza dyrektor WBP w Krakowie Władysław Wołski w dyskusji zatytułowanej „Pole dla działacza”, zorganizowanej przez redakcję „Polityki” (*Polityka* nr 41).

Kończąc relacje z wystąpień bibliotekarzy w przedkongresowej dyskusji, pragniemy jeszcze zasygnalizować dwie wypowiedzi bibliotekarek: Zofii Tabaka z Kłodzka i Eleonory Długoszewej z GBP w Kaczorach, zamieszczone w nrze 40 „Tygodnika Kulturalnego”.

Po bibliotekarzach oddajmy głos wydawcy. „Życie Literackie” w nrze 41 publikuje rozmowę (zatytułowaną „Kłopoty z książką”) z Jerzym Skórnickim, dyrektorem Wydawnictwa Literackiego. Na wstępie sygnalizowanej rozmowy stwierdza on, że „Odbiorca książki współczesnej staje się czytelnikiem coraz bardziej wymagającym, coraz bardziej świadomie wybiera to, co chce czytać. Związku z tym coraz wyraźniejsza staje się potrzeba rozszerzenia produkcji wydawniczej na dwa rodzaje: rodzaj pierwszy to książka przeznaczona dla odbiorcy o ukształtowanych zainteresowaniach, odbiorcy szukającego określonej problematyki czy nawet określonego autora. Rodzaj drugi — to książka „masowa”, czyli książka zasługująca na szeroki kolportaż i szeroką reklamę. Chodzi tu po prostu o sprawę tzw. pocketów, czyli książek wydawanych tanio w wysokich nakładach”.

A jak wygląda problem polskich kieszonkowców? O pierwszych tytułach z tej serii szeroko informuje prasa. W związku z tym Janina Zakrzewska w artykule „Paradoksy książki” (*Polityka* nr 43) stwierdza, że gdyby nie te wzmianki prasowe, to żaden przeciętny obywatel Polski Ludowej nie dostrzegłby faktu ukazania się kieszonkowców. Wyraża ona opinie, że „jeśli kieszonkowie mają być sprzedawane w taki sam sposób, jak „zwykle” książki, to jest to zaprzeczeniem samej idei”. Autorka ma również zastrzeżenia do wyboru tytułów pierwszej partii polskich pocketów. W sprawie kieszonkowców wypowiada się także Krystian

Brodacki w artykule „Prawdziwy Dom Książki” (*Kultura* nr 43). Omawiając sytuację na rynku księgarskim i produkcję wydawniczą, autor wita z radością pierwsze egzemplarze z serii pocketbook, pragnie, by było ich jak najwięcej. Przewiduje jednak poważne trudności w umasowieniu tej serii (z powodu braku papieru). Wobec powyższego K. Brodacki proponuje powrót do starej metody drukowania w prasie powieści i opowiadań „w miejsce panoszących się kryminałów i innych utworów często o „kryminalnym” poziomie”.

Kieszonkowce, a tym bardziej powieści w odcinkach, nie stanowią głównego przedmiotu zainteresowań bibliotekarzy uzupełniających księgozbiory. Dobór książek do bibliotek uwarunkowany jest ogólnie przyjętymi kryteriami, wg których szansę zakupu mają najbardziej wartościowe pozycje, mogące obsłużyć większą liczbę czytelników (nie bez znaczenia są tu „techniczne” walory książki, jak np. trwała oprawa). Tylko odpowiednio dobrany zestaw książek, oczyszczony z pozycji nieprzydatnych, jest żywym księgozbiorem, przydatnym dla szerokiego kręgu czytelników. Wojciech Jan k o w e r n y w artykule „Szanse książki” (*Argumenty* nr 41) podziela pogląd, że „współczesna biblioteka to nie magazyn, z którego wypożycza się chętnym żadaną przez nich lekturę. Miejsce dawnej wypożyczalni zajął żywy i prężny organizm oddziałujący na środowisko”. W cytowanym artykule autor dosyć szeroko omawia rolę książki i biblioteki w życiu współczesnym, postuluje modernizację tych placówek i większe niż dotychczas zainteresowanie się ich pracą ze strony rad narodowych.

eLBe

kronika **KRAJOWA** **i ZAGRANICZNA**

DOROCZNE NAGRODY MINISTRA OBRONY NARODOWEJ

Z okazji Dnia Wojska Polskiego — w 23 rocznicę bitwy pod Lenino — Minister Obrony Narodowej, marszałek Polski Marian Spychalski, na wniosek Komisji Nagród MON przyznał doroczne nagrody i wyróżnienia dla naukowców i twórców, zajmujących się dziejami oręża polskiego, współczesnym życiem wojska i zagadnieniami obronności kraju.

W dziedzinie literatury przyznano: 2 nagrody II stopnia — E. Paukszczie za powieść „Po burzy jest pogoda”, J. Przymanowskiemu za literacką monografię „Studziarki”; 1 nagrodę III stopnia — J. Korczakowi za literacką monografię „Klucz do Berlina”.

Za pozycje pamiątkarskie przyznano 3 wyróżnienia: E. Dąbrowskiemu za książkę „Szlakiem Jędrusiów”, M. Kasei za książkę „Razem ze Swierczewskim” oraz T. Kufelowi za książkę „Droga walki”.

50-LECIE PRACY PISARSKIEJ G. KARSKIEGO

W dniu 10 października 1966 r. w siedzibie Związku Literatów Polskich w Warszawie obchodzony był jubileusz 50-lecia pracy twórczej poety i tłumacza Gabriela Karskiego. Rada Państwa przyznała G. Karskiemu Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski, który podczas uroczystości wręczył jubilatowi wiceminister Kultury i Sztuki Zygmunt Garstecki.

WOJEWODZKA I MIEJSKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA WE WROCŁAWIU OTRZYMAŁA IMIĘ PROF. TADEUSZA MIKULSKIEGO

W dniu 1 października 1966 r. odbyła się w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej we Wrocławiu uroczystość nadania tej placówce imienia prof. Tadeusza Mikulskiego. Na uroczystość przybyli: Zofia Mikulska — wdowa po zmarłym uczonym oraz przedstawiciele władz politycznych i administracyjnych miasta Wrocławia i woj. wrocławskiego. Z okazji tej uroczystości odśpiewano tablicę pamiątkową, a także dokonano wręczenia odznak: Tysiąclecia Państwa Polskiego oraz „Zasłużonych dla Dolnego Śląska”, m. in. otrzymał tą odznakę dyrektor WIMBP we Wrocławiu Ryszard Zawadzki.

KONKURS POD HASŁEM: „LUDZIE KSIĄŻKI — WSPOMNIENIA, ŻYCIORYSY, DOŚWIADCZENIA”

Redakcja „Życia Literackiego” przy współudziale Ministerstwa Kultury i Sztuki — Departamentu Pracy Kulturalno-Oświatowej i Bibliotek ogłosiła ogólnopolski konkurs pod powyższym hasłem. Adresatem konkursu był aktyw kulturalny, zajmujący się upowszechnianiem

książki, a więc przede wszystkim bibliotekarze i księgarze. Termin zakończenia konkursu zaplanowano na dzień 31 grudnia 1966 r. a ogłoszenie wyników konkursu na miesiąc luty 1967 r. Organizatorzy konkursu przewidują następujące nagrody: I nagroda — 5 000 zł, dwie drugie nagrody po 3 000 zł, trzy trzecie nagrody po 2 000 zł oraz 15 wyróżnień po 1 000 zł. Blższe założenia konkursu podaje „Życie Literackie” nr 40/1966.

FINAŁ PLEBISCYTU CZYTELNICZEGO „POD ZNAKIEM ORŁA BIAŁEGO”

Trwający od marca br. plebiscyt czytelniczy Ligi Obrony Kraju i Wydawnictwa MON „Pod znakiem Orła Białego” zakończył się 8 października 1966 r. Impreza finałowa plebiscytu odbyła się w Kielcach. W plebiscycie wzięło łącznie udział 96 840 osób. Przewyższano ogółem 309 608 pozycji. Szczególnie aktywnie włączyły się do plebiscytu szkolne koła LOK i Kluby Oficerów Rezerwy. Największą liczbę głosów — 26 456 oddano na książkę K. Bunscha „Psie Pole”, dalej J. Przyrnawskiego „Cztery pancerni i pies” — 23 993 głosów. F. Księżarczyka „Droga w ogniu” — 14 779 głosów, T. Pietraka „Podziemny front” — 14 619, J. Meissnera „Warszawa kurs na Berlin” — 10 663 oraz P. Jasienicy „Polska Jagiellonów” — 10 410 i „Polska Piastów” — 10 408 głosów. Największym zainteresowaniem cieszył się plebiscyt wśród mieszkańców województw: gdańskiego, kieleckiego, lubelskiego, krakowskiego i bydgoskiego.

JUBILEUSZ UNESCO

W bieżącym roku przypada 20-ta rocznica działalności UNESCO. W związku z tym ostatni — 5-ty — numer czasopisma UNESCO — *Bulletin for Libraries* poświęcony został podsumowaniu działalności tej organizacji, zmierzającej do podniesienia poziomu lub zorganizowania pracy bibliotek we wszystkich częściach świata. Poszczególne artykuły przedstawiają akcje UNESCO w Afryce, krajach arabskich, Azji, Europie i Ameryce. W sprawozdaniu wymienione są formy pomocy dla różnych krajów. Pomoc dla Polski wyraża się stypendiami dla dwóch bibliotekarzy oraz ofiarowaniem wyposażenia stacji mikrofilmowej Biblioteki Narodowej. (*UNESCO, Bulletin for Libraries*, 1966, nr 5).

REORGANIZACJA INFORMACJI NAUKOWO-TECHNICZNEJ W CZECHOSŁOWACJI

1 kwietnia br. powołano w Czechosłowacji centralny organ do spraw koordynacji, organizacji i badań w zakresie informacji i dokumentacji naukowo-technicznej i ekonomicznej. Podlega on Państwowej Komisji Techniki. Do zadań Instytutu należy organizowanie i koordynacja działalności sieci ośrodków dokumentacji, prowadzenie badań w zakresie mechanizacji i automatyzacji prac informacyjnych oraz opracowywanie zestawień dokumentacyjnych i analiz na niektóre tematy. Do Instytutu włączono Państw. Bibliotekę Techniczną w Pradze. Będzie ona prowadziła prace nad bibliografiami, centralnym katalogiem publikacji z dziedziny techniki i nauk przyrodniczych. Przewiduje się zbudowanie w najbliższych latach specjalnego gmachu, w którym znajdą pomieszczenie działy Instytutu i zbiory Biblioteki Technicznej. (*Zentralblatt für Bibliothekswesen*, 1966, nr 9, s. 555 i 565).

MIĘDZYNARODOWA WYSTAWA GRAFIKI KSIĄŻKOWEJ W BRNIE

Czynna od czerwca do września br. zgromadziła prace 313 artystów z 23 krajów. Spośród 2216 wystawionych prac większość stanowiły ilustracje, licznie reprezentowane były także obwoluty i oprawy książek. Wysokim poziomem odznaczały się prace plastyków czeskich. W dziale ilustracji pierwszą nagrodę otrzymał Oldrich Hlavs. Dużą oryginalnością odznaczały się obwoluty polskich grafików, a pierwszą nagrodę w tym dziale przyznano Janowi Młodoczeńcowi. Najwyższy poziom poligraficzny wśród krajów socjalistycznych wykazywały prace z NRD. Z dużym uznaniem spotkała się grafika japońska, którą charakteryzowało interesujące połączenie motywów orientalnych z zachodnimi oraz bardzo wysoki standard poligraficzny. (*Knihovnik*, 1966, nr 8, s. 245—6).

WSPÓLPRACA BIBLIOTEK USA I W. BRYTANII

Biblioteką Kongresu w Waszyngtonie wydrukowała w kwietniu br. pierwsze karty katalogowe, opracowane na podstawie porozumienia zawartego z redakcją Brytyjskiej Bibliografii Narodowej. Biblioteka waszyngtońska otrzymuje kopie opisów bibliograficznych publikacji angielskich natychmiast po ich opracowaniu, a więc o ok. 3 tyg. przed ukazaniem się w druku zeszytów bibliografii angielskiej. Jedną z księgarń londyńskich dostarcza do Waszyngtonu brytyjskie nowości wydawnicze na podstawie ryczałtowego zamówienia Nowojorskiej Biblioteki Publ. oraz bibliotek uniwersyteckich Kalifornii i Waszyngtonu. Elementy opisu katalogowego w obu bibliotekach są zasadniczo jednakowe, tylko w nielicznych przypadkach zachodzi konieczność ich zmiany. Na karty katalogowe wprowadza się symbole klasyfikacji L.C. przedmiotowej i dziesiętnej. Biblioteka Kongresu projektuje zawarcie podobnych porozumień także z innymi krajami. (*Zentralblatt für Bibliothekswesen*).

LB i MK

KILKA UWAG O „BIBLIOTEKARZU”

Jeżeli nakład czasopism Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich porównamy z liczbą bibliotekarzy i członków SBP, to nie trudno stwierdzić, że czytelników „Bibliotekarza” mamy bardzo mało w stosunku do zatrudnionych w zawodzie bibliotekarskim. Nie orientuję się dokładnie w ogólnej statystyce, ale na przykładzie jednego województwa mogę stwierdzić, że ilość prenumeratorów prasy fachowej spada. Jest to zjawisko niepokojące i dlatego należy się zastanowić nad jego przyczyną.

Trudno sobie wyobrazić dobrze pracujących bibliotekarzy, którzy nie poszerzają swych wiadomości zawodowych, nie poznają nowych metod i form pracy z książką i czytelnikiem.

Do zabrania głosu na łamach „Bibliotekarza” skłonił mnie fakt, że w swjej działalności związkowej i stowarzyszeniowej często spotykam się z trudnymi sytuacjami, których kolledzy mogliby uniknąć, gdyby na łamach prasy zawodowej ukazywały się artykuły związane z pracą codzienną i życiem bibliotek. „Bibliotekarz” zamieszcza artykuły bardzo potrzebne i pożyteczne, ale są to przeważnie informacje, po które można sięgnąć w wolniejszej chwili.

Proponuję, by sprawę zwiększenia zainteresowania „Bibliotekarzem” przedyskutować i to nie tylko w Okręgach, ale i wśród kolegów w Oddziałach SBP. Wydaje się, że sama dyskusja spowodowałaby zainteresowanie bibliotekarzy czasopismem i doprowadziła do sformułowania dezyderatów pod adresem Redakcji. Myślę, że należy wprowadzić w „Bibliotekarzu” rubrykę: „Rozmowy z czytelnikami”. Znana jest bowiem prawda, że czasopisma, które nie rozmawiają ze swoimi czytelnikami, tracą z nimi łączność.

W każdej bibliotece istnieje sporo kłopotów natury administracyjno-prawnej, które nie zawsze można na miejscu rozwiązać. Można by rubrykę „Z życia SBP” poszerzyć o wiadomości z życia bibliotek, a głównie Oddziałów. Działalność naszych ogniw SBP nie zawsze jest żywotna. Czy nie należałoby jej ożywić? Może przez ogłoszenie stałego konkursu np. na temat: „Najlepiej pracujący Oddział SBP”.

Niektóre Oddziały próbują wybrane artykuły przedyskutować na swoich zebraniach; echo tych zainteresowań winno znaleźć się właśnie w tej rubryce. Byłoby pożądanym, by przynajmniej raz na jakiś czas, ktoś z redaktorów względnie z działaczy SBP omówił działalność Stowarzyszenia na większym zebraniu bibliotekarzy, na uczelniach kształcących bibliotekarzy oraz w Wojewódzkich Punktach Konsultacyjnych POKKE.

Bibliotekarze bibliotek publicznych biorą udział regularnie w seminariach wojewódzkich, a następnie powiatowych. Czy nie należałoby organizatorom tych seminariów zwrócić uwagę na czytelnictwo czasopism zawodowych? Tematu tego na seminariach tych nie porusza się. Może wypowiedzi kontrowersyjne o artykułach zamieszczanych w prasie fachowej wywołałyby nie tylko zainteresowanie, ale przysporzyłyby nowych korespondentów terenowych? A może za pomocą ankiety dokonać sondy różnych czytelników i zbadać w ten sposób, czego czytelnik-bibliotekarz spodziewa się od swego czasopisma?

Bibliotekarze rozproszeni są po różnych związkach zawodowych. Są one wielobranżowe i sprawy bibliotekarskie nie należą w ich działalności do pierwszoplanowych. Myślę, że „Bibliotekarz” mógłby znaleźć miejsce na sprawy socjalne i bytowe bibliotekarzy, by nad tym i innymi jeszcze sprawami podyskutować.

PRZEPISY § *prawne*

A. PRZEPISY OGÓLNE

ADMINISTRACJA PAŃSTWOWA — ORGANY NACZELNE

Ustawa z dnia 11 listopada 1966 r. o utworzeniu urzędu Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego. Dz. U. nr 47, poz. 293.

Wskutek połączenia urzędu Ministra Oświaty oraz Ministra Szkolnictwa Wyższego, do zakresu działania Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego wchodzi sprawy należące dotychczas do właściwości tych Ministrów.

ARCHIWA

Zarządzenie Ministra Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 listopada 1966 r. zmieniające zarządzenie w sprawie sieci archiwalnej. Mon. Pol. nr 63, poz. 304.

Zarządzenie wprowadza zmiany w § 5 zarządzenia Nr 9 Prezesa Rady Ministrów z dnia 14 stycznia 1952 r. w sprawie sieci archiwalnej (Mon. Pol. z 1952 r. nr A-9, poz. 87; z 1957 r.

nr 30, poz. 210 i z 1965 r. nr 21, poz. 98). Zmiany dotyczą zakresu działania i nazw archiwów państwowych stopnia wojewódzkiego.

PLAN PIĘCIOLETNI 1966—1970

Uchwała Sejmu Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej z dnia 11 listopada 1966 r. o pięcioletnim planie rozwoju gospodarki narodowej na lata 1966—1970. Dz. U. nr 48, poz. 296.

W zakresie rozwoju usług kulturalnych uchwała przewiduje „wykorzystanie w większym stopniu istniejących urzędzeń, to jest kin, teatrów, bibliotek, muzeów, domów kultury itp.”

WYPADKI PRZY PRACY

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 listopada 1966 r. w sprawie zasad i trybu badania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy oraz rodzaju i sposobu sporządzania oraz prowadzenia dokumentacji związanej z tymi wypadkami. Dz. U. nr 46, poz. 281.

B. PRZEPISY BIBLIOTECZNE

BIBLIOTEKI RESORTU KULTURY I SZTUKI

Wytyczne Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 października 1966 r. (KOB-III-5321-9/66) dotyczące realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1966 r. w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej, mające zastosowanie do pracowników publicznych bibliotek powszechnych, Biblioteki Narodowej i Biblioteki Śląskiej. Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. nr 11.

Wytyczne zawierają szereg wskazówek i wyjaśnień dotyczących wprowadzenia w życie nowych zasad wynagradzania pracowników służby bibliotecznej, pracowników administracyjnych i obsługi, zatrudnionych w niektórych bibliotekach resortu kultury i sztuki. W związku z wprowadzeniem stałych stawek dodatku specjalnego wytyczne wyjaśniają, że „pracownicy pobierający dotychczas dodatki specjalne powinni otrzymać stawkę dodatku specjalnego w kwocie zbliżonej do wysokości dotychczas pobieranego dodatku — ewentualną różnicę można wyrównać zmianą stawki uposażenia zasadniczego”. Pracownicy służby bibliotecznej, posiadający średnie wykształcenie nie bibliotekarskie, a zajmujący dotychczas stanowisko bibliotekarza lub młodszego bibliotekarza w Bibliotece Narodowej, w Bibliotece Śląskiej oraz w bibliotekach głównych: Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy i w MBP im. L. Waryńskiego w Łodzi, „pozostają nadal na tych stanowiskach, jako zwolnieni do wymagań kwalifikacyjnych”. Wytyczne zawierają także zasady rozdziału dodatkowych środków finansowych przyznanych w związku z regulacją plac. „Zmiana plac z tytułu regulacji nie ma charakteru awansu”, w związku z tym zastrzeżenie zawarte w rozporządzeniu („pracownik może być awansowany w obrębie danego stanowiska nie częściej niż co 2 lata”) stosuje się od daty najbliższego awansu uzyskanego po przeprowadzeniu regulacji plac. „W sprawach nie uregulowanych w rozporządzeniu, jak również w wydanych na jego podstawie zarządzeniach wykonawczych i w niniejszych wytycznych — obowiązują przepisy dotychczasowe”, a więc zachowuje moc obowiązująca m.in. szereg przepisów zarządzenia Nr 224 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 28 października 1958 r. w sprawie zasad kwalifikowania na stanowiska służbowe oraz ustalania uposażeń pracowników służby bibliotecznej zatrudnionych w publicznych bibliotekach powszechnych.

Zarządzenie Nr 134 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 października 1966 r. w sprawie ustalenia publicznych bibliotek powszechnych, w których mogą być zatrudnieni pracownicy służby bibliotecznej na stanowiskach kustosa i starszego bibliotekarza. Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. nr 11.

Z przepisów zarządzenia wynika, że stanowisko kustosa nie może występować w bibliotekach: gromadzkich, osiedlowych i miejskich w miastach nie stanów, powiatu oraz w filiach bibliotecznych, a stanowisko starszego bibliotekarza może występować także i w wyżej wymienionych bibliotekach i w filiach bibliotecznych, pod warunkiem, że obsługują one w ciągu roku bezpośrednio co najmniej 2000 stałych, zarejestrowanych czytelników i są obowiązkane do prowadzenia działalności informacyjno-bibliograficznej. Jednak zarządzenie zezwala pracownikom zatrudnionym na stanowisku kustosa lub starszego bibliotekarza w dniu wejścia w życie rozporządzenia (tj. 1 sierpnia 1966 r.) w bibliotekach do tego nie uprawnionych — do dalszego zajmowania tych stanowisk.

Zarządzenie Nr 135 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 października 1966 r. w sprawie uposażenia pracowników administracyjnych i obsługi zatrudnionych w Bibliotece Narodowej, w Bibliotece Śląskiej oraz w publicznych bibliotekach powszechnych. Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. nr 11.

Zarządzenie Nr 146 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 listopada 1966 r. w sprawie zasad wypłacania przejściowego dodatku mieszkaniowego dla pracowników administracyjnych i obsługi zatrudnionych w muzeach państwowych, w bibliotece Narodowej, w Bibliotece Śląskiej, w publicznych bibliotekach powszechnych oraz w placówkach kulturalno-oświatowych podległych prezydiom rad narodowych. Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. nr 11.

Wytoczne Ministra Kultury i Sztuki z dnia 12 listopada 1966 r. (KOB-VI-065-6/66) dotyczące zasad realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1966 r. w sprawie uposażenia pracowników kulturalno-oświatowych zatrudnionych w domach kultury, ośrodkach kultury, klubach i świetlicach podległych prezydiom rad narodowych. Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. nr 11.

W części I pkt 3 wytycznych zawarte jest wyjaśnienie, że do bibliotekarzy zatrudnionych w domach kultury stosuje się: wytyczne Ministra Kultury i Sztuki z dnia 15 października 1966 r. (KOB-III-5321-9/66) dotyczące realizacji rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 sierpnia 1966 r. w sprawie uposażenia pracowników służby bibliotecznej, mające zastosowanie do pracowników publicznych bibliotek powszechnych (...).

Zarządzenie Nr 148 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 12 listopada 1966 r. w sprawie wymagań kwalifikacyjnych pracowników działalności podstawowej zatrudnionych w placówkach kulturalno-oświatowych podległych prezydiom rad narodowych. Dz. Urz. Min. Kult. i Szt. nr 11.

„W zakresie uregulowanym niniejszym zarządzeniem tracą moc przepisy zarządzenia Nr 64 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 kwietnia 1959 r. w sprawie ustalenia wymagań kwalifikacyjnych pracowników kulturalno-oświatowych, zatrudnionych w świetlicach i domach kultury, podległych prezydiom rad narodowych” (Biul. Min. Kult. i Szt. z 1959 r. nr 7, poz. 64; z późniejszymi zmianami). Ponieważ w nowym zarządzeniu nie zostały „uregulowane” sprawy dotyczące bibliotekarzy zatrudnionych w domach kultury, w związku z tym nie straciły mocy obowiązującej przepisy §§ 8 i 9 zarządzenia Nr 64 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 kwietnia 1959 r.

Uwaga: W zbiorze przepisów prawnych: „Przepisy prawne dla bibliotek powszechnych” W-wa 1965, na stronach 234—245 przy odpowiednich zarządzeniach należy umieścić krótkie notatki informujące o wyżej omówionych przepisach.

Te Zar

ADMINISTRACJA WYDAWNICTW SBP

Warszawa, Konopczyńskiego 5/7
wysyła na zamówienie nowości wydawnicze

Biblioteki w świetle. Długofalowy plan działalności Międzynarodowej Federacji Stowarzyszeń Bibliotekarzy. Z przedmową Heleny Więckowskiej. s. 76, zł 15.—

Przedkład z języka angielskiego zaznajamia z problematyką bibliotekarstwa światowego i z najważniejszymi tendencjami jej rozwoju. Wstęp jest krótkim omówieniem okoliczności powstania Federacji oraz informacją o udziale Polski w jej pracach.

Informator bibliotekarza i księgarza 1967. s. 268, zł 28.—

Kolejny rocznik małej encyklopedii wiadomości o książce i bibliotekarstwie niezbędnej w pracy każdego bibliotekarza, księgarza i pracownika kulturalno-oświatowego.

Z wydawnictw lat ubiegłych polecamy

A. ŁUCZYŃSKA, H. WIĄCEK. **Informator o bibliotekach w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.** s. 552, zł 70.—

„Informator” rejestruje ponad 3000 placówek bibliotecznych w całym kraju, podaje informacje adresowe, dane o księgozbiorach, zarysy historyczne rozwoju bibliotek wraz ze specjalizacją zbiorów, informacje o udostępnianiu zbiorów i służbie informacyjnej bibliotek, dane dotyczące działalności wydawniczej prowadzonej przez większe biblioteki, zestawienie literatury o bibliotekach oraz charakterystykę funkcji instruktażowych i organizacyjnych pełnionych przez biblioteki wobec podległych placówek. „Informator” obejmuje obok bibliotek powszechnych — biblioteki szkół i wyższych studiów, biblioteki PAN i instytutów naukowych PAN, biblioteki specjalne (resortowe, fachowe, pedagogiczne, stronnictw politycznych i inne), biblioteki oświatowe.

Wyjątkowo cenne i jedyne tego rodzaju wydawnictwo.

UWAGA! PRENUMERATORZY „BIBLIOTEKARZA”

Administracja Wydawnictw
Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich

**PRZYPOMINA O ODNOWIENIU PRENUMERATY
NA ROK 1967**

Prenumerata roczna miesięcznika BIBLIOTEKARZ wynosi
zł 60.— (cena jednostkowa numeru zł 5.—);

miesięcznika Poradnik Bibliotekarza — zł 48.— (cena jedno-
stkowa numeru zł 4.—);

kwartalnika Przegląd Biblioteczny (wraz z dodatkiem „Prze-
gląd Piśmiennictwa o Książce”) — zł 96.— (cena jednostko-
wa numeru zł 24.—).

Adres redakcji i administracji: Warszawa, ul. Konopczyńskiego 5/7.

Wpłaty dokonywać należy na konto: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, Admi-
nistracja Wydawnictw NBP IV OM 1528-9-4205 lub PKO I-9-120056

Prenumerata roczna 60 zł.

Wojskowe Zakłady Graficzne. Zam. 1935. Pap. druk. sat. V, 70 g. B-1. Obj. 2 ark.
+ 0,5 ark. druk. 3,5 ark. + 0,5 ark. wyd., nakł. 5100. M-3.